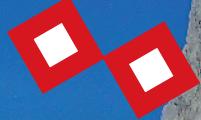

HRVATSKI PLANINAR

ISSN 0354-0650

GODIŠTE 105

ČASOPIS HRVATSKOGA
PLANINARSKOG SAVEZA
izlazi od 1898. godine

2

VELJAČA
2013

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOGA PLANINARSKOG SAVEZA

»Hrvatski planinar« časopis je Hrvatskoga planinarskog saveza. Prvi je broj izšao 1. lipnja 1898. Od 1910. do 1913. tiskao se kao podlistak naziva »Planinarski list« u časopisu »Vijenac«. Od 1915. do 1921. i od 1945. do 1948. časopis nije izlazio, a od 1949. do 1991. godine izlazio je pod imenom »Naše planine«. Časopis izlazi u jedanaest brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj).

Nakladnik

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22
10000 Zagreb
OIB 77156514497

Preplata i informacije

Ured Hrvatskoga planinarskog saveza
tel. 01/48-23-624
tel./fax 01/48-24-142
e-mail: hps@hps.hr
<http://www.hps.hr>

Uredništvo

E-mail adresa za zaprimanje članaka:
hrvatski.planinar@hps.hr

Grafička priprema

Urednik d.o.o., Zagreb

Tisk

Ekološki glasnik d.o.o.
Donja Lomnica

ISSN 0354-0650

Pretraživač i digitalni arhiv

Stari brojevi »Hrvatskog planinara« u PDF formatu te tražilica s bibliografijom časopisa dostupni su na internetskoj stranici časopisa te na DVD-u u izdanju HPS-a.

<http://www.hps.hr>

Suradnja u časopisu

Prilozi se mogu slati posredstvom e-maila ili poštom. Prednost imaju prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili DVD-u, ali ne unutar Word dokumenata). Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uredničke obrade tekstova. Stavovi i mišljenja suradnika iznesena u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskog planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

Glavni i odgovorni urednik

Alan Čaplar
Palmotićeva 27
10000 Zagreb
e-mail: caplar@hps.hr
tel.: 091/51-41-740

Urednički odbor

Damir Bajs
Darko Berljak
Vlado Božić
Faruk Islamović
Goran Gabrić
prof. dr. Darko Grundler
Branko Meštrić
Krunoslav Milas
prof. dr. Željko Poljak
Vanja Radovanović
Robert Smolec

Lektura i korektura

Željko Poljak
Robert Smolec
Radovan Milčić
Goran Gabrić

Preplata

Godišnja preplata za Hrvatsku

iznosi **150 kuna**. Preplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskoga planinarskog saveza broj 2360000-1101495742, pri čemu na uplatnici ili i obrascu za plaćanje putem interneta, u rubrici »Poziv na broj«, mora biti upisan Vaš preplatnički broj.

Godišnja preplata za inozemstvo

iznosi **35 eura**, a uplaćuje se na račun SWIFT: ZABA-HR2X 25731-3253236, uz poziv na preplatnički broj. IBAN za uplate iz inozemstva jest HR4123600001101495742.

Cijena pojedinačnog primjerkra
je 15 kuna (+ poština).

Vaš preplatnički broj

otisnut je uz Vašu adresu, koja je nalijepljena na omotnicu za slanje časopisa. Nakon uplate i evidentiranja u HPS-u, na naljepnici možete vidjeti naznaku o obavljenoj uplati.

Kako se preplatiti

Zainteresirani za preplatu na časopis trebaju se telefonom, e-mailom ili pismom javiti u Ured Hrvatskoga planinarskog saveza (hps@plsavez.hr, 01/48-23-624, 01/48-24-142). Preplata se odnosi na kalendarsku godinu, pa novi preplatnik nakon uplate dobiva sve brojeve tiskane u tekućoj godini. Preplata se automatski produžuje na sljedeću godinu, do opoziva. S prvim se brojem u novoj godini svim preplatnicima šalje uplatnica za preplatu.

56

Hrvatsko planinarstvo u Bosni i Hercegovini

64

Erzgebirge: njemački Gorski kotar

71

Putovanje po Tibetu

86

Hrvatska planinarska obilaznica u 2012. godini

Sadržaj

Članci

- 56** Hrvatsko planinarstvo u Bosni i Hercegovini
Željko Poljak
- 64** Erzgebirge: njemački Gorski kotar
Vanja Radovanović
- 69** »Fajeri« na staroj Karolini
Miljenko Pavešić
- 71** Putovanje po Tibetu
Kristina Šorić
- 78** Prvi planinarski koraci
Marica Planinšek

Info

- 80** Kremen (1590 m)
- 82** Dubovački planinarski put
- 82** Planinarski dom Matija Filjak na Hrastovičkoj gori
- 83** Stipe Božić dva puta na Everestu
www.jankovac.hr
- 83** Vremeplov
- 84** Priznanja HPS-a u 2012. godini
- 86** Hrvatska planinarska obilaznica u 2012. godini

Rubrike

- 94** **In memoriam:** Nedjeljko Markežić (1950. - 2013.), Draško Toplak (1937. - 2012.)
- 95** **Plannarske kuće:** Novo sklonište na Mrkvištu
- 96** **Nova izdaja:** Bernadette McDonald; Tomaž Humar, »Kapela«, 2012

Tema broja

Hrvatsko planinarstvo u Bosni i Hercegovini

Naslovnica

Kamniško sedlo, Slovenija
foto: Slavko Patačko

97

Vijesti: Prigodnim pješačenjem obilježen Dan PD-a »Pazinka«, Noćni pohod na Oštrc, Novosti iz Planinarskog saveza Varaždinske županije, PD »Opatija« proslavio 62. rođendan, Proglašeni najbolji u karlovačkom planinarstvu u 2012. godini, Otkrijte koliko uživanja i zdravlja pružaju pješačenje i planinarenje, Erasmusovci na Učki, Velebitski i drugi puti

103**Kalendar akcija**

Hrvatsko planinarstvo u Bosni i Hercegovini

prof. dr. Željko Poljak, Zagreb

Osnovne teze

Planinarstvo je kulturna tekovina građanskog sloja zapadne civilizacije i stoga su Hrvati, kao nositelji zapadne kulture, u Bosni i Hercegovini bili glavni pokretači bosansko-hercegovačkog planinarstva. Do Drugoga svjetskog rata *Društvo planinara u Bosni i Hercegovini*, do tada najjača planinarska organizacija u Bosni i Hercegovini (BiH), imala je mahom hrvatsko članstvo i vodstvo. Usto je *Hrvatsko planinarsko društvo* iz Zagreba osnivalo u BiH svoje podružnice, što je tada bilo zakonski omogućeno. Kad su se ta dva hrvatska društva 1940. sjedinila, planinarstvo u BiH moglo se po broju članova, podružnica i kuća gotovo identificirati s hrvatstvom. Sva ostala društva mahom su bila lokalnog značenja. Nakon Drugoga svjetskog rata, zbog sve žešćeg potiskivanja Hrvata od pripadnika istočnih kultura (pravoslavlje, islam), s vremenom je hrvatska planinarska organizacija u BiH bila gotovo uništena i usto je ostala bez svih svojih kuća.

Kao paradigma toj tezi može poslužiti najviša planinarska kuća koju su hrvatski planinari sagradili u 138 godina organiziranoga hrvatskog planinarstva. Sagradila ju je sarajevska podružnica HPD-a *Bjelašnica* 1939. na Čvrsnici u Hercegovini, najvišoj planini hrvatskog etničkog područja (Veliki Vilibur, 1961 m). Godine 1945. kuća im je oduzeta, za vrijeme nedavnog rata srušena, a danas je na tom mjestu nova kuća u vlasništvu bošnjačkog PSD-a *Vilinac* iz Jablanice.

U preglednim prikazima povijesti hrvatske kulture često se – hotice ili nehotice – zaboravlja na kulturni doprinos Hrvata u BiH premda je integralni dio hrvatske kulture. Glavni je uzrok tom zanemarivanju taj što su oba dijela naroda tijekom stoljeća bila na umjetan način razdvojena, najčešće državnom granicom. Iznimka je bila kratko razdoblje prije Drugoga svjetskog rata, nakon popuštanja beogradske diktature, a napose za vrijeme Banovine Hrvatske. Vrijednost hrvat-

Povijesna uloga hrvatskih planinara u BiH, njihova organizacijska povezanost s planinarama u Hrvatskoj i duhovna veza koja ne poznaje granica ima posebnu vrijednost. O tome postoji obilje izvora i građe zahvaljujući iznimnoj predanosti planinara pisanoj riječi i dokumentiranju svoje djelatnosti

skog planinarstva u BiH osobito je došla do izražaja nakon propasti austro-ugarske uprave, kad su u BiH prevladali istočni utjecaji. Sumarno se može reći da je u tom pogledu za vrijeme prve Jugoslavije stanje bilo znatno bolje nego za vrijeme druge. Hrvatsko planinarsko društvo (HPD) osnivalo je do 1945. svoje podružnice na cijelom hrvatskom etničkom području, naročito u Bosni i Hercegovini, i znatno je pridonosilo očuvanju i unapredjenju hrvatstva u toj zemlji.

Stoga povijesna uloga hrvatskih planinara u BiH, njihova organizacijska povezanost s planinarama u Hrvatskoj i duhovna veza koja ne poznaje granica imaju posebnu vrijednost, što opravdava temu ovoga članka iako je riječ o drugoj državi. O tome postoji obilje izvora i građe zahvaljujući iznimnoj predanosti planinara pisanoj riječi i dokumentiranju svoje djelatnosti.

Bosansko-hercegovački turistički klub

Prvu planinarsku organizaciju u BiH osnovalo je dvadesetak činovnika austro-ugarske uprave 21. rujna 1892. u Sarajevu. Zvala se *Bosnisch-herzegovinischer Touristen-Verein in Sarajevo* (BHTV). Zahvaljujući potpori vlasti, BHTV je koncem 19. stoljeća sagradio kuću na Trebeviću,

1909. na Jahorini i 1910. sklonište na Dobroj vodi te organizirao izlete, markirao staze i tiskao planinarsku kartu okolice Sarajeva. Posljednja skupština održana je 7. ožujka 1914. Prvi predsjednik bio je Lothar Berks, potpredsjednik barun Franjo Mollinary, a tajnik Ludwig Pereira, sve odreda stranci. Iako su koncem 19. stoljeća u društvu prevladali domaći ljudi i hrvatski kao službeni jezik, a Društvo je čak promijenilo i ime u *Bosansko-hercegovački turistički klub*, prilikom njegove 90-godišnjice (1982.) planinarska je javnost u BiH bila podvojena oko toga treba li proslaviti jubilej takve »tudinske tvorevine«. Stota godišnjica ipak je proslavljena 1992. pod granatama, u podrumu jednoga srušenog sarajevskog hotela, a 110-godišnjicu obilježio je *Planinarski savez Herceg-Bosne* (PSHB) svečanom akademijom 2002. u Mostaru. Danas je godina osnutka BHTV-a uklopljena u grb *Planinarskog saveza Bosne i Hercegovine* (PSBiH).

Društvo planinara u Bosni i Hercegovini i njegova fuzija s HPD-om

Poslije Prvoga svjetskog rata tradiciju predratnog BHTV-a nastavilo je *Društvo planinara u Bosni i Hercegovini* (DPBH). Osnivali su ga 10. prosinca 1921. Ivan Rengjeo, Josip Leinert, Vejsil Čurčić, Stipo Sukić, Suljo Suljagić, Jure Filipović, Josip Trojer, Lavoslav Steiner, dr. Milan Maraković, Hinko Lisac i Vlado Sarnavka. Za razliku od Hrvatske, Slovenije i Srbije, gdje su u to doba djelovala planinarska društva s nacionalnom naznakom u svom imenu, u nacionalno mješovitoj BiH društva su izbjegavala takvu praksu pa su se, iako su pretežno okupljala članove jednog naroda ili vjere, nazivala neutralnim imenima, kao što su DPBH (Hrvati), *Derzelez* (Muslimani), *Romanija* (Srbi), *Prijatelj prirode* (radničko, klasno obilježeno), *Kosmos* i *Slavija*. Netrpeljivost među društvima bila je vrlo rijetka, što je i inače izraženo svojstvo planinara. Tako su npr. sva sarajevska društva zajednički tiskala Popovićev vodič *Kroz planine Bosne i Hercegovine* (Sarajevo, 1935).

DPBH neslužbeno je okupljao bosanske Hrvate, ali bio je znatno otvoreniji prema pripadnicima drugih naroda nego sarajevska podružnica zagrebačkoga Hrvatskog planinarskog društva (HPD) *Bjelašnica*, osnovanog 1923. O njihovu odnosu ovako govorи tadašnji predsjednik *Bjelašnice*:

U BOSNI I HERCEGOVINI

Tim nije došlo do kolizije s HPD-om jer su Društvo planinara u B. i H. vodili također Hrvati, koji su išli s predpostavke da se pod drugim uvjetima, a u ovim katkada vrlo teškim prilikama, ne bi moglo, a ni dalo ni izdaleka postići na polju planinarstva ono, što se postići imalo. (Fleger, 1941.)

DPBH preuzeo je ostavštinu predratnog *Bosansko-hercegovačkog turističkoga kluba* i s vremenom se razvio u najjače društvo u BiH (1928. imao je 1550 članova). Njegovi su predsjednici bili redom: 1. Milan Blažeković (1921–1924), 2. Đuro Telar (1924–1928), 3. dr. Ivan Pavičić (1928–1929), 4. dr. Ivan Subašić (1930–1932), 5. Jure Filipović (1932–1935), 6. Mahmud Behmen (1935–1937), 7. dr. Vjekoslav Jelavić (1938–1939) i 8. dr. Ivan Subašić (1939–1940). DPBH organizirao je i podružnice u bosanskim gradovima. Nazivale su se po svom sjedištu, a bilo ih je osam: 1. Banja Luka, 2. Usora, 3. Tuzla, 4. Bugojno, 5. Travnik, 6. Zavidovići, 7. Rogatica i 8. Fojnica. Osobit je uspjeh postigao podizanjem planinarskih kuća i imao ih je više nego sva ostala društva u BiH zajedno. Nakon 19 godina rada DPBH se 1940. sjedinio s HPD-om, što je bio događaj bez presedana. Uoči skupštine 1939. bilo je u Sarajevu otpora:

Po člancima, iznesenim u dnevnoj štampi, nakon objave dnevnog reda glavne skupštine, bilo je jasno, da će se jedan dio članova oprijeti namjeravanoj fuziji. Međutim, prijedlog o spajaju ipak nije došao na dnevni red skupštine jer je policijska uprava, na intervenciju te manjine, pitanje fuzije skinula s dnevnog reda obrazloživši to formalnim razlozima. (Fleger, 1941.)

Odobrenje vlasti stiglo je tek 1940. kada je »konačno sazvana i održana posljednja 18.

glavna skupština dne 18. X. 1940. u prostorijama Hrv. pjevačkog društva Trebević. Skupština je jednoglasno primila prijedlog o spajanju Društva planinara u B. i H. s Hrvatskim planinarskim društvom, Središnjicom u Zagrebu, nakon 19-godišnjeg opstanka društva i besprimjernog rada na području Bosne i Hercegovine.” (Fleger, 1941.) Tom je fuzijom zagrebački HPD dobio sve podružnice DPBH-a i njegovih četrnaest kuća.

U takvim se uvjetima mogao očekivati pravi procvat planinarstva u BiH, ali njegova je sudbina bila tragična. Već godinu dana poslije, u ratnom vihoru, planinarska je organizacija raspršena, a domovi su jedan za drugim izgubljeni kao žrtve pljačke i paljive (Mihovil Grubor: Pustošenje planinarskih objekata u južnoj Hrvatskoj. *Hrvatski planinar*, 1943., str. 85-93). Jednako je tako postradalo i pet objekata HPD-ove podružnice *Bjelašnica* iz Sarajeva, *Bitovnja* iz Kreševa i *Stožer* iz Bugojna. Nekoliko kuća koje su preživjele rat, a i temelje onih koje su srušene, iskoristila su poslijeratna novoosnovana društva jer je 1945. HPD bio raspušten odlukom nove vlasti a imovina mu je oduzeta. Novi planinarski naraštaji većinom ne znaju za tu povijesnu činjenicu pa je korisno na nju podsjetiti popisom 24 kuće hrvatskih društava između dva svjetska rata iz knjige Šefka Hadžialića *Planinarstvo i planinarski objekti u Bosni i Hercegovini 1982-2002.* g. (PSBiH, Sarajevo, 2002., str. 21-22). Na popisu u Batinićevoj knjizi *Bjelašnica 1923* (Sarajevo, 2008, str. 91-92) ima još nekoliko kuća, a u spomenutom Gruborovom članku nabrojeno ih je 36.

Kuće hrvatskih planinara u BiH do 1941. po Hadžaliću

1. Aleksandrov dom, Sofe na Trebeviću, 1926. g., 1560 m (DPBH)
2. Vukelina voda, Pogledina na Jahorini, 1909. g., 1704 m (DPBH)
3. Trnovo pod Treskavicom, 1927. g., 844 m (DPBH)
4. Jablan-dô po Oblikom na Treskavici, 1926., 1631 m (DPBH)
5. Stini dô na Bjelašnici, 1924. g., 1576 m (DPBH)
6. Hrasnički stan na Bjelašnici, 1924. g., 1311 m (DPBH)
7. Ščavnje na Bitovnji, 1929. g., 1662 m (DPBH)

8. Dušekovac, Ravan, na Tajanu, 1935. g., 1278 m (DPBH)
9. Pogorelica na Zec planini, 1932. g., 1222 m (DPBH)
10. Svatovac na Ozren planini, 1928. g., 338 m (DPBH)
11. Male zidine na Konjuh planini 1932. g., 1328 m (DPBH)
12. Obratković na Očaušu, Borja planina, 1934. g., 972 (DPBH)
13. Kuća na Blatničkom jezeru kod Teslića, 1929. g., 300 m (DPBH)
14. Prokoško jezero na Vranici 1936. g., 1640 m (DPBH)
15. Kuća na Sjemeč planini, 1935. g., 1200 m (DPBH)
16. Devečanske stijene na Vlašiću, 1932. g., 1700 m (DPBH)
17. Kraljičina voda na Vlašiću, 1935. g., 1731 m (DPBH)
18. Kasov dol na Bjelašnici, 1937. g., 1340 m (HPD *Bjelašnica*, Sarajevo)
19. Bukovik iznad Sarajeva 1935. g., 1520 m (HPD *Bjelašnica*, Sarajevo)
20. Veliki Vilinac na Čvrsnici, 1939. g., 1961 m(HPD *Bjelašnica*, Sarajevo)
21. Dom u Kreševu, 1937. g. (HPD *Bitovnja*, Kreševo)
22. Kuoalište u Kreševu 1940. g. (HPD *Bjelašnica*, Sarajevo (HPD *Bitovnja*, Kreševo))
23. Koprivnica iznad Bugojba 1940. g., 1100 m (HPD *Stožer*, Bugojno)
24. Krug planina na Cincaru 1936. g., 480 m (HPD *Mosor*, Split)

Ovaj popis objavljujemo zato da bi ubuduće poslužio svakom planinarskom društvu u BiH koje misli objaviti spomen-spis o prošlosti planinarenja u svom kraju kako se ne bi moglo neznanjem opravdati prešćivanje pionirskog djelovanja hrvatskih planinara diljem Bosne i Hercegovine. Valja napomenuti da su kuće pod brojem

Podružnice HPD-a iz Zagreba

Iako nije bilo znakova rivalstva između HPD-a i DPBH-a, zagrebački HPD je prije sjedinjenja s DPBH-om osnivao po BiH vlastite podružnice. U Sarajevu je 1923. osnovana podružnica HPD-a *Bjelašnica*, koja je vrlo uspješno djelovala gotovo dva desetljeća. Predsjednici su joj bili prof. Milan

Otvorenie doma na Bukoviku iznad Sarajeva 1935. – danas rijetko koji Sarajlija zna da su ga sagradili hrvatski planinari

Prof. dr. Josip Fleger (1896-1966), dugogodišnji predsjednik „Bjelašnice”, zaslužan za fuziju s DPBH-om 1940. godine

Leinert, dr. Dragan Turković, dr. Vjekoslav Kušan, prof. dr. Josip Fleger i Ante Martinović, a tajnici prof. Ivan Rengjeo, Josip Plaček, J. Bradić, Oto Černjavski, Drago Maltarić i Milorad Čičić. Imala je Foto-sekciju (od 1933.), Omladinsku (od 1941.; pročelnik Josip Sigmund), Skijašku (osnovanu

1930.), koja je imala skijašku kuću u Kasov dolu i od 1937. održavala skijaška natjecanja na Bukoviku. Pročelnici Skijaške sekcije bili su dr. Zdravko Šutej, Ljubomir Stipić i Josip Nepomucki, a osobito se istaknuo Josip Sigmund ekstremnim skijanjem. HPD je u BiH imao do 1941. deset podružnica.

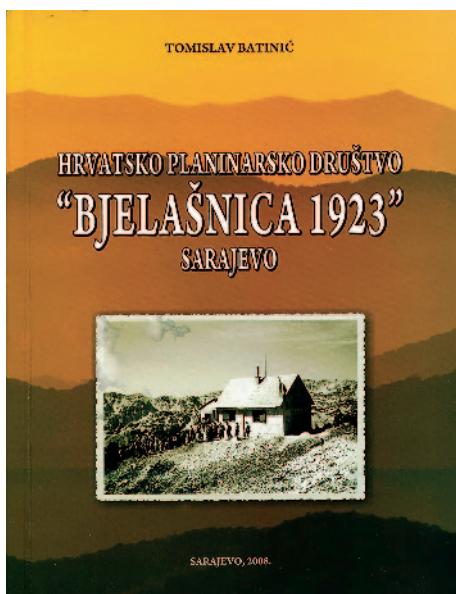
Mimohod Skijaške sekcije HPD-a Bjelašnica u Sarajevu 1936.

Zanimljivosti o imenima

- Među hrvatskim planinarima u BiH bilo je u međuratnom razdoblju neobično popularno osobno ime Josip. Tako je šestero Josipa uredilo na Bjelašnici planinarsku stazu koja je po njima nazvana „Josipova staza”. Na svečanom otvorenju sudjelovao je kao sedmi Josip čuvar Meteorološkog opservatorija na vrhu Bjelašnice Josip Šefer.
- Na izgradnji doma Veliki Vilinac najviše su se istaknula četiri Josipa: Fleger, Plaček, Nepomucki i Klepica.
- Vodeći hrvatski planinari u BiH imali su neobično često germanska prezimena (Fleger, Šefer, Sigmund, Steiner, Troyer, Fischer, Neuberger, Brachfeld, Kaufman, Schnepf itd.). Bila je to posljedica pohrvaćivanja austrijskog činovničkog aparata u BiH nakon svršetka austro-ugarske uprave. Naime, po vjeri su bili katolici, a vjera očito jače utječe na nacionalnu pripadnost čak i od materinskog jezika (Irci su sačuvali nacionalnu svijest unatoč gubitku jezika).

Šest Josipa (najpopularnije ime u bosanskih Hrvata) 1934. na otvorenju Josipove staze; u sredini Josip (!) Šefer, čuvar opservatorija na Bjelašnici

Batinićeva monografija o HPD-u „Bjelašnica“

Podružnice HPD-a u BiH do 1941. godine

1. *Bjelašnica* u Sarajevu (osnovana 1923.)
2. *Ljutoč* u Bihaću (1929.),
3. *Cincar* u Livnu (1929.),
4. *Prenj* u Mostaru (1933.),
5. *Stožer* u Bugojnu (1935.),
6. *Bitovnja* u Kreševu (1937.) i
7. *Koprivnica* u Kupresu (1938.).
8. *Vlašić* u Travniku (1941.),
9. *Svatovac* u Tuzli (1941.) i
10. *Vareš Majdan* (1941.).

HPD-ove podružnice sagradile su ili uredile u BiH ove kuće: *Bjelašnica* kuću Bukovik iznad Sarajeva i Veliki Vilinac na Čvrsnici, a u Kasov dolu na Bjelašnici skijaško sklonište. Podružnica *Stožer* iz Bugojna sagradila je veliku i lijepu kuću na Koprivnici. Podružnica *Bitovnja* iz Kreševa sagradila je dom u Kreševu (danas je u njemu općina), a usto je kod Kreševa uredila i kupalište. Podružnica *Mosor* iz Splita uredila je sklonište na Krug-planini pod vrhom Cincara.

Planinarstvo je kulturna tekovina građanskog sloja zapadne civilizacije. Hrvati su kao nositelji zapadne kulture u Bosni i Hercegovini (BiH) bili glavni pokretači bosansko-hercegovačkog planinarstva

Za vrijeme druge Jugoslavije

Od 1945. do 1948. planinari su se u novoj državi smjeli okupljati samo u planinarskim sekcijama tzv. fizkulturnih društava, a kad im je 1948. opet dopušteno samostalno organiziranje, društva nisu smjela imati nacionalna obilježja. HPD-ove kuće, ako u ratu nisu bile uništene, preuzeila su nova društva (npr. kuću na Bukoviku iznad Sarajeva i Vilincu na Čvrsnici) i postupno je nestalo sjećanje na to da je riječ o hrvatskim kućama. Kada je 1975. ta činjenica bila iznesena u glasilu *Planinarskog saveza Hrvatske* (PSH) *Naše planine* (od 1898. do 1944. i od 1991. do danas *Hrvatski planinar*), *Planinarski savez Bosne i Hercegovine* (PSBiH) priznao ju je tek kad su mu bile predložene »tapije« (izvaci iz zemljisiah knjiga). Inače su vodstva PSBiH-a i PSH-a vrlo dobro surađivala i održavala redovite veze u obliku naizmjeničnih sastanaka u Hrvatskoj i BiH, a vrhunac suradnje postignut je

1967. dogovorom da ovaj časopis izlazi kao zajedničko glasilo obaju saveza, što je potrajalo sve do 1981. O tome će biti više govora u jednom od sljedećih brojeva.

Nakon raspada Jugoslavije

Iako za vrijeme komunističke Jugoslavije društva nisu smjela nositi nacionalnu oznaku, PSBiH stalno je vodio brigu da u njegovu vodstvu budu proporcionalno zastupljena sva tri glavna naroda. Međutim, rat u BiH nakon raspada Jugoslavije imao je za posljedicu rasap. Uz PSBiH, otada pretežito bošnjački, osnovana su još dva saveza: u Republici Srpskoj *PS Republike Srpske* i u Mostaru *PS Herceg-Bosne* (PSHB). PSHB utemeljilo je 19. prosinca 1995. ovih sedam novoosnovanih hrvatskih društava: *Prenj 1933*, Mostar, *Tisovac*, *Busovača*, *Vitez*, *Vitez, Kuk*, *Bučići – Novi Travnik*, *Bitovnja*, *Kreševo*, *Pogorelica*, *Kiseljak* i *Cincar*,

Spomen-ploča na ruševini HPD-ove kuće Veliki Vilinac

Planinarska kuća HPD-a Veliki Vulinac (19 m) na Čvrsnici sagrađena 1939.

Kuća Veliki Vulinac bošnjačkih planinara iz Jablanice sagrađena na temeljima HPD-ove kuće; u pozadini Veliki kuk i iza njega obronci Pešti brda

Livno. Za prvog predsjednika PSHB-a izabran je Dražen Pažin, za dopredsjednika Stipo Jurić, za predsjednika Izvršnog odbora Zoran Šimić, a za tajnika Ivan Salopek. Ubrzo su im se pridružila nova hrvatska planinarska društva, tako da ih je do 2012. bilo učlanjeno 25, počevši od Orašja preko Sarajeva do Mostara.

U Sarajevu je 12. prosinca 1998., nakon više od pola stoljeća, obnovljeno HPD *Bjelašnica* 1923

u okviru Hrvatskoga kulturnog društva *Napredak*. Za prvog predsjednika izabran je prof. Tomislav Batinić, a poslije su to bili Davorin Čubak i prof. Antun Jekauc. Na proslavi 80-godišnjice (2003.) bio je i začasni član društva kardinal Vinko Puljić, a papa Ivan Pavao II udijelio je društvu svoj blagoslov. Hrvatska društva prionula su obnovi i izgradnji planinarskih kuća: društvo iz Novog Travnika na Bučića ravni, iz Kreševa na Lopati, iz Busovače

Prijedlog poštanskih maraka s motivima BiH planina (Vinko Jurić, 1995.).

Dom HPD-a Bitovnja u Kreševu sagrađen 1940. – poslije rata sjedište općine

Skijaško prvenstvo HPD-a Bjelašnica Sarajevo 1940. godine

na Polomu, iz Mostara na Bogodolu, iz Kiseljaka na Pogorelici, iz Pržića-Vareša na Zvjezdan-gradu, iz Viteza na Zaselju, iz Žepča na Matinskom visu, iz Uskoplja na Raduši, iz Livna na Cincaru, iz Tomislavgrada na Blidinju, iz Posušja u Masnoj Luci itd. HPD *Bjelašnica 1923* iz Sarajeva i PSHB postavili su 17. lipnja 2000. spomen-ploču na zidovima srušene planinarske kuće Vilinac na Čvrsnici u povodu 60. obljetnice njene izgradnje.

PSHB organizirao je Prvi dan planinara Herceg-Bosne 31. kolovoza 1997. na Bučića ravni iznad Novog Travnika, gdje je domaćin bio PD *Kuk*, a okupilo se oko dvije tisuće ljudi. Otada se organizira tradicionalno, svake godine na području drugog društva, a uz brojan posjet planinara iz Hrvatske, osobito Dalmacije. PSHB je 2002. organizirao svečanu akademiju u Mostaru u povodu 110-godišnjice organiziranog planinarstva u BiH, a njegovom je zaslugom izdana i prigodna poštanska marka. PSHB se 30. rujna 2000. pismeno obratio Međunarodnoj uniji planinarskih organizacija (UIAA) sa zahtjevom za posredovanje u ravnopravnom udruživanju hrvatskih planinarskih organizacija iz BiH, ali taj je zahtjev odbijen s obrazloženjem tajnika da se UIAA ne može mješati u unutarnje stvari države BiH.

Ovim sažetim prikazom nije obuhvaćeno djelovanje hrvatskih alpinista uoči Drugoga svjetskog rata i prvi godina poslije njega, koji su svojim usponima u stijenama Čvrsnice i Prenja utemeljili penjačko planinarstvo u bosansko-

hercegovačkim stijenama. Njihova djelatnost tek očekuje povjesno vrednovanje i njoj će biti posvećen nastavak ovoga članka u jednom od sljedećih brojeva.

U zaključku valja istaknuti dvije značajne činjenice. Jedna je da su temelji što su ih u BiH postaviti hrvatski planinari nakon njihova egzodus korisno poslužili drugim narodima i značajno pridonijeli današnjoj kvaliteti planinarstva u BiH. Druga je činjenica da među planinarima BiH nije bila zabilježena nacionalna netrpeljivost ni u najgorim ratnim prilikama.

(Nastavak slijedi)

Izbor iz literature

- Batinić T.: *Hrvatsko planinarsko društvo »Bjelašnica 1923«*, Sarajevo, 2008.
- Čaušević H.: *Planinarstvo u BiH između dva rata*. Naše planine 1967, 59, 107, 179 i 214.
- Čaušević H.: *Razvitak planinarstva u BiH do 1941*. Prilozi za istoriju fizičke kulture u BiH, sv. 8, Sarajevo 1974., str. 19–39.
- Fleger J.: *Prilozi za povijest planinarstva u BiH*. Hrv. planinar 1940, 331 i 1941, 25.
- Hadžialić Š.: *Planinarstvo i planinarski objekti u BiH 1892–2002*, Sarajevo, 2002.
- Poljak Ž.: *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb 2004., str. 120–125.
- Poljak Ž.: *Život na planinarski način. Zgode i nezgode jednog planinara*. Zagreb 2005.
- Poljak Ž.: *Povijesna uloga hrvatskih planinara u BiH*. Povijest hrvatskog športa (str. 6–9), prilog Olimpa, 44, broj 160, ožujak 2012.

Erzgebirge: njemački Gorski kotar

Vanja Radovanović, Zagreb

Usvojem posljednjem članku poveo sam vas u za nas nepoznate, ali atraktivne predjele sjeverne Češke, a ovaj će vas put, dragi čitatelji, povesti u također u nas malo poznato gorje Erzgebirge (hrvatski Rudogorje, češki Rudna hora) koje se proteže uzduž čitavoga sjevernog dijela njemačko-češke granice. Za razliku od neočekivanih prirodnih ljepota koje mi je proteklog ljeta ponudila Češka, Rudogorje mi u prirodnom smislu nije ponudilo ništa što već do sada nisam vido, no zato ga je bilo zanimljivo »osjetiti« iznutra, tijekom dvanaest dana boravka u njegovu središnjem dijelu, opipati njegovo bilo i uočiti kako život u planinama, ma gdje one bile, nikad nije lak.

Kao i Češka u članku iz »Hrvatskog planinara« br. 11/2012., tako ni Njemačka nije zemlja koja nam među prvima padne na pamet kada se radi o planinskim ljepotama. Iskreno govoreći, za jednu tako veliku i mnogoljudnu državu, Njemačka baš i ne obiluje prirodnim ljepotama, pogotovo ne onima koje bi bile planinarski privlačne. Njemačka s Austrijom dijeli najsjeverniji alpski greben i njegov najviši vrh Zugspitze, koji se nalazi na granici između tih dviju država. On zamalo dosije 3000 metara (2962 m), no ostatak te prostrane zemlje odlikuju većinom zaravni i brežuljkasti tereni koji tek gdjegod premašuju 1000 metara. Na jugozapadu je po satovima s kukavicom i tortama s višnjama poznato gorje Schwarzwald, koje dosije 1493 metra. To sam gorje posjetio davno prije i nije me posebno impresioniralo. Sjevernije se nižu razna niža gorja, od Taunusa kod Frankfurta do Eiffela na belgijskoj granici, zanimljiva zbog svoje vulkanske geološke prošlosti, no ni ona u većine planinara ne bi izmamila uždahe. Budući da sjever i većinu istoka Njemačke zauzimaju prostrane nizine (osim izoliranoga gorja Harz, koje se nalazi na nekadašnjoj granici istoka i zapada i ističe se vrhom od 1142 metra), ljubitelju planina preostaju tek gorja na prirodojnoj granici prema Češkoj, južna Šumava (njemački Boehmerwald) i sjeverno, nama zanimljivo Erzgebirge. Oba gorja čine obod prostranoga, geološki starog područja, koje se prostire na istok Njemačke te preko gotovo cijele Češke i većeg dijela sjeverne Austrije. Odlikuju ih valoviti, bregoviti pejzaži i ne odiše velike visine (najviši vrh Šumave visok je 1456 m, a Rudogorja 1244 m). Šumava je šumovitija i rjeđe nastanjena (i čini najveći šumski kompleks srednje Europe), dok je Rudogorje naseljenije i ima burniju povijest, među ostalim i zbog svoga rudnog bogatstva koje se tamo eksplotiralo od davnina (das Erz, njem. ruda; das Gebirge, gorje).

Pogledajmo sad pobliže to prilično veliko područje! Za razliku od najvećih hrvatskih gorskih

Na starom srednjovjekovnom putu kod Sayde, dijelu nekadašnjega puta Freiberg - Prag

područja, Velebita i Gorskoga kotara, koje dobar vozač može autocestom zaobići i/ili prijeći za sat vremena, Erzgebirge je nešto veći zalogaj, uz koji će se i uporniji vozač zašljeljeti odmora: od svoga zapadnoga kraja, kod grada Hofa, do istočnoga, kod Dresdена, na kojem ono graniči s češkim Krkonošama (Riesengebirge), gorje je dugačko oko 150, a široko oko 40 kilometara.

Raščlamba gorja nije jednostavna i njome vas neću zamarati; možemo za početak reći tek da češko-njemačka granica približno slijedi glavni gorski greben. Što se prirodnih značajki gorja tiče, nema tu velikih razlika – u pravilu su sjeverne padine blaže i raščlanjenije, često obrađene do gorskih hrptova, dok su južne strmije i šumovitije. Jedina je iznimka istočni predio oko proboda rijeke Elbe (Labe), takozvana »Saksonska Švicarska«. Ona obiluje zanimljivim pješčenjačkim tvorbama na tragu onih opisanih u mom prethodnom

Oznaka uz srednjovjekovni put

Objekti na izložbenom prostoru natjecanja u izradi skulptura motornom pilom

članku o Adršpaško-teplickom gorju u Češkoj. Što se pak društvenih značajki tiče, zanimljivo je spomenuti da se otprilike simetrično položena na sjeveru i jugu nalaze dva glavna grada i velika povijesna središta, Berlin i Prag, dok se malo bliže gorju, na njegovu rubu, isto tako simetrično nalaze nešto manji gradovi Dresden, Freiberg, Chemnitz i Zwickau na sjeveru te Karlove Vary (Karlsbad), Chomutov i Teplice na jugu.

Nakon ovog podujeg, općenitog uvoda krenimo na stvar, u gorje. Moju obitelj i mene vodio je u Erzgebirge posjet manifestaciji kojoj svake godine posvećujemo dio svojih ljetnih praznika, obiteljskom esperantskom susretu. Svake se godine održava u nekoj drugoj zemlji, a ove je godine organiziran u planinskom mjesto Saydi, u samome srcu spomenutoga gorja. U Saydu smo stigli iz Poljske, preko Dresdена i lokalnog središta, gradića Dippoldiswaldea. Tijekom dvanaest dana boravka izveli smo nekoliko manjih izleta, među ostalim u poznata turistička mjesta Seiffen i Neuhausen, a na povratku smo Erzgebirge zaokružili sa sjevera, kroz Dresden i Zwickau i onda preko Annaberga, najpoznatijega turističkog središta njemačkog dijela gorja, prešli na češku stranu, do Karlovih Vara.

Njemačku stranu odlikuje velika gustoća naselja – svakih nekoliko kilometara nalazi se poneko

selo, a između njih je mozaik livada, polja gorskih žitarica i šuma. U doba kad je rудarstvo bilo na svom vrhuncu ta su sela bila krcata životom, no u posljednjih je tridesetak godina broj stanovnika isprva stagnirao, da bi se posljednjih godina počeo strmoglavo smanjivati. Blizina većih središta (poput Dresdена i Leipziga) otežavajuća je okolnost; a u tom se području jako smanjio broj stanovnika u vremenu kada su gotovo svi rudnici zatvoreni te je ukinut dio lokalnih željezničkih pruga. Za razliku od naših gorskih krajeva, koji su nekad bili siromašni, a to su i danas, iz ovoga nekoć bogatoga kraja, u zemlji predvodnici industrijskog razvijanja sve više nastaje zona iseljavanja koju, čini se, na životu održava tek turizam, i to ponajviše onaj lokalni, njemački. Naime, mjesta poput Seiffena, Annaberga ili Neuhausena izvan Njemačke gotovo su nepoznata, dok su u samoj Njemačkoj sinonimi za proizvodnju tradicionalnih drvenih igračaka, božićnog nakita, krckalica za orahe, odnosno poznata po nordijskom skijanju.

Gradić Sayda je »gradić« vrlo uvjetno rečeno – naime, mjesto ima bogatu povijest i gradska prava već dugi niz stoljeća, a sada je mjesto s glavnom i nekoliko sporednih ulica te nešto više od 1000 stanovnika. Nalazi se na jednom od valovitih grebena kakvi čine to gorje, a udaljen je tek petnaestak kilometara od češke granice i oko 60

km od najbližega gradskog središta, Dresdена. Tih 60 kilometara nisu sitnica jer su ceste vijugave, sela gusto posijana i svatko tko za manje od sat vremena prispije do Dresdена kršio je prometne propise i usput nosio glavu u torbi na bezbrojnim nepreglednim zavojima.

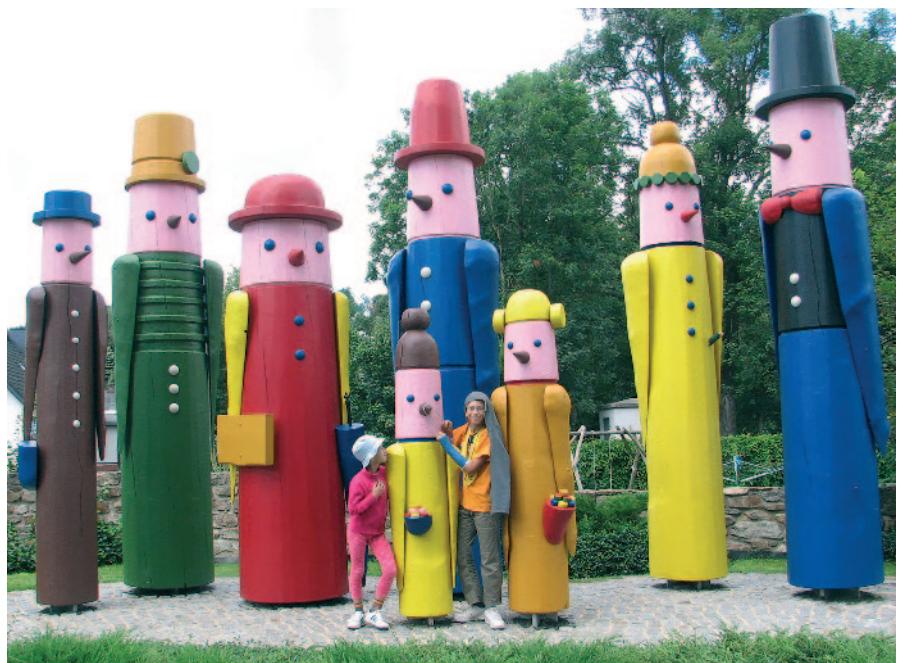
U okolici Sayde prevladavaju polja, uz ponešto šume – ovdje je to pretežno crnogorica, uz tek poneki šumarak bukve ili nekog drugog bjelogoričnog drveća, danak činjenici što ovdje prvi snijeg pada već početkom studenoga i na tlu se zadržava do kraja travnja. Obvezni sastavni dio tih šuma jesu i nepregledni nasadi koprive (za što je zaslužno stočarstvo, glavni oblik privredovanja) i malinâ, koje putniku namjerniku pružaju slasne obroke tijekom šetnji. Za nas, posjetitelje iz ljeti sušne i vruće Hrvatske, ovakav je krajolik bio osvježavajuće zelen i vrlo svež; temperatura je tek iznimno preskakala granicu od 20 stupnjeva

Celzijevih, dok se većinom kretala između 15 i 17 stupnjeva.

Teško je govoriti o nekim posebnim, nesvakidašnjim prirodnim ljepotama jer ih u tom kraju nema, no prevladavajući valovito-brežulkasti pejzaž vrlo je slikovit i nadasve umirujući, pogotovo kad se uzme u obzir mir na koji smo nailazili gdje god smo se kretali.

Meni je jedna od najljepših pojedinosti za boravka u tom gorju bilo mjesto u kojem smo bili smješteni – radilo se o šumarskoj kući pored mjesta Sayde, vjerojatno najstarijega naseljenog mjeseta u tom području. Svoju posebnu poziciju zahvaljuje smještaju na križanju srednjovjekovnih putova između pruskih gradova i Praga, koji su kroz mjesto prolazili već od 13. stoljeća. Danas je u Saydi teško zapaziti ikakav trag te bogate povijesti, no zato je nevjerojatno idiličan položaj spomenute šumarske kuće, na rubu šume i sa širokim vidikom

Teško je govoriti o nekim posebnim, nesvakidašnjim prirodnim ljepotama kojih u tom kraju nema, no prevladavajući valovito-brežulkasti pejzaž je vrlo slikovit i nadasve umirujući, pogotovo kada se uzme u obzir mir na koji smo nailazili gdje god smo se kretali

Neuhausen - simbol gradića, drvene figure tipične za taj drvodjeljski kraj

VANJA RADOVANOVIĆ

Spomenik majstorima motorne pile

prema jugu i obližnjim brežuljcima s drvoređima uz ceste i putove.

Nadalje, pozornost privlače šumske ceste i staze – sve su uredno i često pravokutno prosjećene kroz šumu, opremljene putokazima, povremeno i poučnim pločama. Većinu staza upotrebljavaju i biciklisti, što ovdje, na širokim stazama, nije nikakva smetnja. »Prave« planinare, s gojzericama i ruksacima, nismo sreli, no zato je bilo mnogo šetača – od mjesnog stanovništva u nedjeljnoj popodnevnoj šetnji do turista u otkrivanju zanimljivosti, koje su uglavnom vezane uz bogatu povijest toga kraja.

Gradić Seiffen, gotovo na samoj njemačko-češkoj granici, jedno je od najpoznatijih odredišta u Njemačkoj kad se radi o tradicionalnim rukotvorinama. Drvene igračke, ukrsi za bor i slični proizvodi tamo se izrađuju već više od dva stoljeća. Zimi je ovdje carstvo staza za skijaško trčanje, dok se u ostala godišnja doba ljubitelji akcije mogu pozabaviti npr. ljetnom sanjkaškom stazom, koja je pravi užitak (togovorim iz prve ruke!).

U nedalekom Neuhausenu vrijedi posjetiti prvi svjetski muzej krckalica za orahe. To ne zvuči kao neko osobito zanimljivo odredište, no kad se nađete u sobama muzeja okruženi stotinama (i tisućama!) različitih krckalica, od onih obličja Djeda Mraza pa do onih koje liče Yodi iz »Rata zvjezda« ili pak Hillary Clinton, uhvati vas euforija otkrivanja svih mogućih oblika.

Još su jedna od zanimljivosti toga kraja, vezana uz njegov gorski karakter, natjecanja u izradi drvenih skulptura motornom pilom. U samozvanom mjestu Blockhausen (samozvanom zato što mjesto čini samo skupina nastambi podignutih za potrebe natjecatelja i veći dio godine je pusto) nalazi se neobičan muzej na otvorenom, s mnoštvom izloženih drvenih skulptura. Neke su od njih tako detaljne da je teško povjerovati da su izrađene motornom pilom, a ne, recimo, nekim minijaturnim dlijetom. Druge zadivljuju svojim oblikom, dok su treće neodoljive zbog svoga smještaja u prirodnom okolišu šume koja im daje posebnu draž. Tu je i veliko stablo preobraženo u golem glazbeni instrument u koji se može ući i slušati njegov zvuk iznutra, pa neobičan višemeterski mobil, koji je naišao na nepodijeljeno oduševljenje djece. Najviše pozornosti privukao je ogroman stol sačinjen od samo jednog jedinog drveta, smreke visoke 41 metar, koji je time ušao i u Guinessovu knjigu rekorda.

Kao zaključak: Njemačka je velika zemlja poznata ponajviše po svojim kulturnim i urbanim znamenitostima, a manje po prirodnim ljepotama, što pokazuje i moj posjet Erzgebirgeu. No, kako je svaki posjet nekom gorju istovremeno i posjet kulturnome krugu u kojem se ono nalazi, zanimljivo je vidjeti preplitanje povijesti, sadašnjosti i prirodnoga gorskog okruženja na jednom od rijetkih depopulacijskih područja u Njemačkoj, u njihovom »Gorskom kotaru«.

»Fajjerik« na staroj Karolini

Miljenko Pavešić, Ogulin

Sve do izgradnje Karolinske ceste (1725. – 1736.), Gorski kotar je, na potezu od Karlovca, preko Vrbovskog, Ravne Gore, Mrkoplja, Fužina, Plase, Hreljina, Škrleva i kroz Dragu do Rijeke, bio u punom smislu riječi prašuma. Cesta je duga 105,6 km, a građena je za vrijeme Karla III., po kojem je dobila i ime.

U tadašnjem je Gorskому kotaru postojala tu i tamo poneka staza. No, bile su loše i teške za prometovanje. Najbolja je bila Begova staza, koja je od današnjeg Jasenka vodila do Mrkoplja.

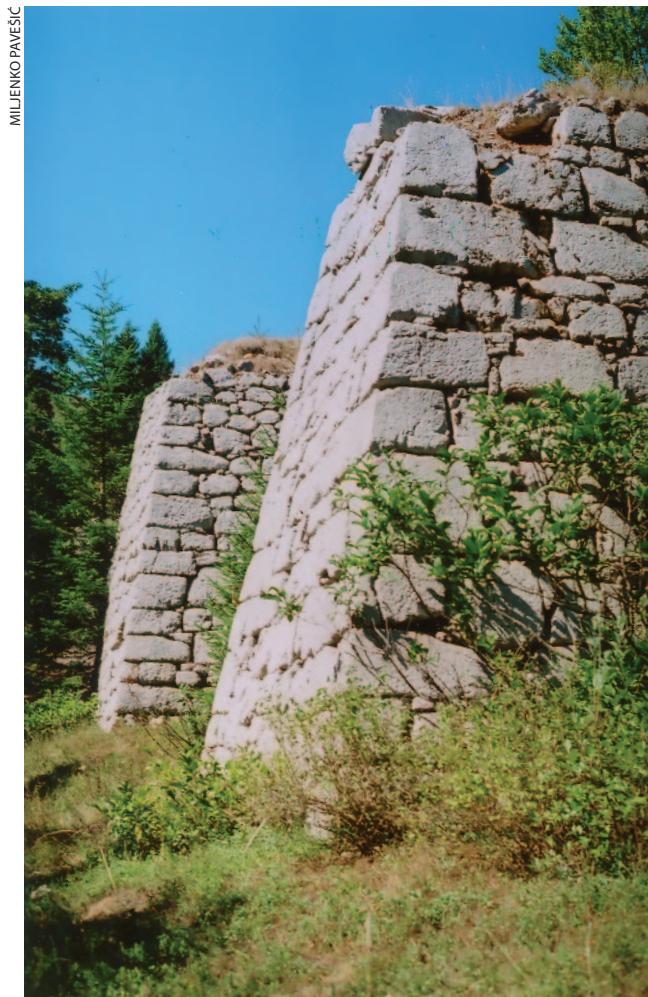
Karolinsku cestu gradio je inženjer Antun Matija Weiss (1661. – 1738.). Zanimljivo je da je u sjećanju okolnog naroda zapamćen kao – blago rečeno – čudak. Navodno je nakon izgradnje ceste počinio samoubojstvo, što i nije bez osnove. Obilježe je Karoline da se uspinje iz dolina na vrhunce, i tako cijelom trasom. Primjerice, trasa ceste penje se od današnjeg Sungera (oko 800 m nadmorske visine) na Gornju Slavici, visoku 1000 metara. Na tom je dijelu preko blage udoline izgrađen velik i dojmljiv kameni vijadukt, potpuno nepotreban, čije ostatke narod zove »fajjeri«.

Premda riječ »fajjer« asocira na njemačku imenicu *Feuer* (vatru), »fajjeri« s vatrom nemaju nikakve veze. Radi se o nečemu drugom. Vijadukt, razumije se, ima upornjake ili stupove. Karolinu su većinom gradili austrijski radnici, a na njemačkom se jeziku upornjak ili stup naziva *Pfeiler*. Goranima taj naziv nije »ležao« pa su radi lakšeg izgovora upotrebljavali naziv »fajjeri«. Tako je, eto, nastao goranski naziv »fajjeri«.

Ima ih petnaest, računajući i dva mala na svakom kraju vijadukta. Izgrađeni su od kamena klesanog u obliku kocke ili prizme. Bio je to, nesumnjivo, mukotrpan i skup, ali u cijelosti besmislen posao jer se sasvim blizu nalazi blaga padina. Po njoj je poslije izgrađena cesta.

Taj veleban i impozantan vijadukt bio je kratko u upotrebi. Naime, poprečne gredе koje su spajale upornjake bile su drvene, kao i kolnik. Kretanje konjske zaprege pri vuči tereta stvaralo je potmule zvukove koji su izazivali paniku u konja pa je bilo

teško upravljati zapregom. Narod pripovijeda da su se konji koji su vozili nekoga grofa prestrašili, probili ogradu te se zajedno s njim strmoglavili u provaliju, pri čemu su poginuli i grof i konji. To je bilo presudno da se pride izgradnji obilaznice oko udoline, koja je i danas u uporabi. Za buduće naraštaje ostadoše tek impozantni upornjaci – »fajjeri«, koji od još uvijek bijelog kamena i uokvirenih prekrasnom crnogoricom djeluju dojmljivo.

Fajjeri - kameni ostaci napuštene dionice stare Karoline

Oznake na karti: Broj 1 »Fajeri«. Broj 2 skretanje - pješice za »Fajere« u neposrednoj blizini. Crvena linija označava uspon na Ižinjer.

»Fajeri« su zapravo prekrasan spomenik ljudskoj gluposti. Kako bilo da bilo, posrijedi je vjerojatno jedinstven spomenik cestogradnje na našim prostorima. Nikada nisam čuo za građevinu takvog tipa. Najzanimljivije je to što mnogi Gorani i ne znaju za nju.

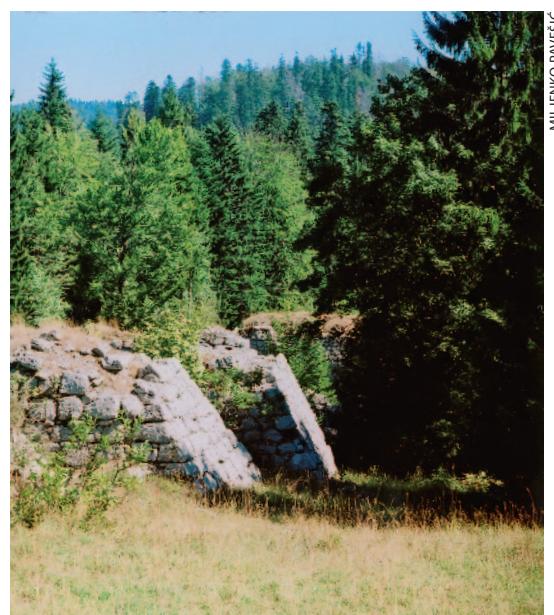
»Fajere« vrijedi posjetiti i zato što se uz njih može uživati u čarobnom ozračju smreke, jela i bukve. To su stabla kao iz priče. Ravna, vrlo visoka, nimalo oštećena. Tu vladaju takav mir i tišina da suvremenog čovjeka od njih gotovo zbole uši. Pjev lahora kroz grane jela i smreka uspavljuje. Noćni vidik na nebrojene zvijezde prelijep je: nebo je tako osuto zvijezdama da prstom ne možeš pokazati na prazan prostor.

Tom raju Gorskoga kotara može se prići od željezničkoga kolodvora Lokve ili željezničke postaje Vrata. Od Vrata treba ići na sjever preko Belog Sela na Slavicu do »fajera«. Poslije uživanja u ozračju »fajera« vrijedi se popeti na čaroban vrhunac s kojeg se vidi velik dio Gorskoga kotara, brojna sela i još brojniji vrhunci. To je vrhunac s tri imena. Na kartama starijeg izdanja piše Velika Slavica (1126 m), na kartama novog izdanja Vrh Inžinjera (1120 m), međutim, stanovnici Brestove Drage i Sungera zovu ga Begovo, a stanovnici Slavice – Ižinjer (ne Inžinjer). Naziv Ižinjer datira iz vremena kada su austrougarski kartografi s tog vrha obavljali triangulacijska mjerena. Vrh je i danas trigonometar.

Na vrh treba ići od željezničkoga kolodvora Lokve trasom ucrtanom na karti. Može se ići i osobnim vozilom.

Od željezničke postaje Vrata markirao je PD HP i HT »Učka« iz Rijeke trasu za uspon na vrhunac. Na žalost, poslije mog odlaska iz Rijeke markacije se više ne održavaju.

Iz sela Vrata može se do »fajera« doći i osobnim vozilom i autobusom. Treba ići od Vrata preko Belog Sela i jedan kilometar iza njega skrenuti desno za Donju Slavicu te nastaviti do Gornje Slavice. Orijentacija pri usponu na Ižinjer nije teška, a i teren je prohodan. Vrijedi pokušati!

Putovanje po Tibetu

Hrvatski i slovenski planinari u Tibetu od 14. rujna do 5. listopada 2011.

Kristina Šorić, Zagreb

Tibet. Da, da, ostvarilo se i to. A počeli smo planirati još u Patagoniji, u ožujku 2010. godine... Vrijeme je prošlo i trenutak odlaska u Tibet je brzo stigao. Diana, Miro, Silvana, Tomica i ja. Naša mala ekipica bila je samo dio jedne veće budući da je putovanje organizirala jedna slovenska agencija. Ukupno nas je bilo 16, zajedno s vodičem - 7 sudionika iz Hrvatske i 9 iz Slovenije.

Poletjeli smo iz Ljubljane, preko Istanbula do Pekinga. Letovi su bili ugodni, mi smo se opustili, otvoreni za nova iskustva i doživljaje. Mislim, počeli smo s ićem i pićem u avionu, nastavili s rahat lokumom na istanbulskom aerodromu, Diana i ja smo se čak uspjele fotkati s predsjednikom Mesićem (on je čekao avion za Šangaj), a završili na pekinškoj patki, zamislite gdje, hoho, u Pekinguuu! Bravo, sjednite, odličan (5)!

Kako smo tamo spavali samo jednu noć, uspjeli smo na kratko obići Tiananmen. Drugi dan smo odletjeli u Lhasu, glavni grad Tibeta. Ajme, koji je to osjećaj! Zamislite! Letite iznad najviše visoravn na svijetu, dolazite »tamo negdje« u Tibet, ispune vas neki mistični osjećaji. To je tako daleko od svakodnevice, tako daleko od prizemnih problema, krize, politike, ma joj, svačeg nečega, wow! Aerodrom je udaljen nekih 80-ak kilometara od Lhase, pa su nas čekali džipovi koji su od tog dana stalno bili s nama. Lokalni je vodič imao neko komplikirano ime, pa smo ga prozvali Dodo.

Lhasa je sad moderan grad. Ulazeći, na horizontu vam se pojavljuju neboderi, trgovački centri, suvremene prometnice, ali i dosta zelenila što cijelom okruženju daje toplo ozračje. A kad ugledate Potalu... a što da vam kažem? Imate osjećaj da ste stigli u bajku, ne možete vjerovati da to postoji, vi

Kailash

Trg Barkor - glavni trg u Lhasi

ste na krovu svijeta, ajme stigli smo, mi smo zaista stigli! Hotel nam je odličan, u samom centru, smjestili smo se u dvokrevetne sobe, te odmah otišli u obilazak. Centar je sačuvan od moderne izgradnje, sušta suprotnost svemu izvan njega. Dolazimo na glavni trg. Tibetanci vrte mlinčeke, prostiru se ispred samostana, uživamo u bojama ženskih pregača i muških ukrasa za kosu. Štandovi su puni molitvenih zastavica, suvenira, tibetanskog nakita. Ipak je drugačije nego u Nepalu, iako ne previše. Hodamo polako, ipak smo na 3600 metara. Za večeru uzimamo jakov odrezak, mljac, povrće je pravo, s puninom okusa.

U Lhasi smo radi aklimatizacije proveli tri dana. Vozikali smo se džipovima po okolici, razgledavali budističke samostane (nemojte me ništa pitati, čim bi Dodo rekao ime nekog kralja ili ukazanja Boga ili Bude, odmah bih sve zaboravila). Uglavnom, jako veselo i prpošno, puno žarkih boja. Malo mi je dojam kvario miris

čaja od maslaca (a i oni ne koriste svijeće nego neku konstrukciju od fitilja i tekućeg maslaca), ali dobro, priviknula sam se. Lame su vrlo ljubazne, simpatične u svojim crvenim odoricama. Jeste li znali da postoje i ženske lame? Budući da su samostani raspoređeni po visinama višim od 3600 metara, izleti su nam dobrodošli za aklimatizaciju. Nastojali smo i hodati, posebno ako je postojala mogućnost hodanja po kori (krug oko samostana po kojem uglavnom hodaju hodočasnici).

Nakon tri dana boravka u Lhasi (i Silvani-nog rođendana), uputili smo se džipovima prema zapadu. Tibet je ogromna visoravan i znali smo da ćemo se morati voziti do iznemoglosti. Kinezi su sagradili moderne prometnice, tu nismo imali nikakvih problema. Usput smo stajali na turističkim lokacijama, susretali džipove ostalih grupa, bicikliste, lokalno stanovništvo. Na tim visinama postoje i polja s raznim povrćem i sve izgleda zapravo vrlo životno, osim što u trenutku shvatite da jedva dolazite do zraka. Prva lokacija na kojoj smo izgubili dah, ali ne od visine, bilo je Tirkizno jezero. Ali časna riječ! Jezero je zaista tirkizno! Fešta za oči, smiraj za dušu, radost za srce! Priroda je u Tibetu prelijepa, samo ako je daleko od čovjeka. Nažalost, uvjerili smo se da Tibetanci ne cijene dovoljno ono što imaju. Čim se približite

TOMISLAV MARKOVIC

Tirkizno jezero - Yamdrok-tso

Letite iznad najviše visoravni na svijetu, dolazite »tamo negdje« u Tibet, ispune vas neki mistični osjećaji. To je tako daleko od svakodnevice, tako daleko od prizemnih problema, krize, politike, ma joj, svačeg nečega, wow!

TOMISLAV MARKOVIC

Tibetanke

Potala u Lhasi

nekoj civilizaciji (čak i onoj jednostavnijoj u obliku nomadskih šatora), obuzme vas tuga pa odmah pobjegnate daleko od plastičnih i staklenih boca. U prirodu, u prirodu, daleko od civilizacije. Tamo je mrrrrak!

Nakon nekoliko dana, stotina prijeđenih kilometara i bezbroj razgledanih samostana, stigli smo na jezero Manasarovar i ugledali Kailash. To je sveta planina i za hinduiste i za budiste! Naš je cilj kora oko Kailasha, uz uspon na prijevoj od 5636 metara. Ono što smo gledali samo na slikama, sad smo vidjeli pred sobom. Zar zaista stojimo tu, tu na obali Manasarovara i gledamo u Kailash? Protrljali smo okice, pogledali još jedanput. Zaista, evo ga, Kailash! Vrh pokriven snijegom, stube za u raj, sve nam je to sličilo na glavu mile ovčice (ili smo se zaželjeli janjetine, ne bih ruku u vatru stavila).

Tu smo noć spavali na prelijepom mjestu na obali Manasarovara, prošetali se do lokalne gompe (malog samostana), fotkali molitve uklesane u kamenje, provlačili se kroz molitvene zastavice koje su živahno lepršale na vjetru, bacali kamenčiće u vodu i uživali. Drugi dan smo se uputili u mjesto Darchen (4500 m) u podnožju Kailasha. Nakon što

TOMISLAV MARKOVIC

Budističko svetište na jezeru Manasarovar

TOMISLAV MARKOVIC

Mladi lama

TOMISLAV MARKOVIC

Molitvene zastavice iznad Tirkiznog jezera

smo se smjestili, popeli smo se na mjesto odakle je pogled na Kailash fantastičan. Usput smo se digli tisuću metara, a sve je to bilo dobro zbog aklimatizacije. Fotkanje za sponzore, svatko u nekoj svojoj priči, svatko u svojim mislima, slanje porukica (Tibet je dosta dobro pokriven mobilnim signalom) i dijeljenje dojmova.

Drugo jutro je napokon počeo trodnevni trekking oko Kailasha, glavna aktivnost našeg putovanja. Usput smo susretali hodočasnike kojih i nije bilo toliko mnogo (malo smo bili izvan sezone), promatrali njihova ozarena lica, pratili njihove obrede skidanja nekih dijelova odjeće (simbolizira smrt) i provlačenje kroz tunele među stijenama (ponovno rađanje).

Sjeverna stijena Kailasha

TOMISLAV MARKOVIC

Na prijevoju Drolma La (5630 m)

Put oko Kailasha

Drugi dan trekkinga stigli smo i na glavnu atrakciju, prijevoj Drolma La (5636 m). Festival boja, lepršavih molitvenih zastavica, ne znamo što bismo prije fotkali! Sa sobom smo donijeli mnoge »relikvije« koje su nam dali prijatelji da ih tamo ostavimo. Trebalo je to sve zapakirati i položiti. Nek bude tamo, daleko, visoko, blizu svemira, da, da, tamo, u visokom Tibetu! Ostavili smo i kate koje smo usput dobivali u hotelima i domovima. Silvana je zavezala hrvatsku zastavu i tako ostavila naš trag ispod Kailasha. Uslijedilo je spuštanje s malim razočaranjem zbog hrpica smeća oko staze, ali malo smo zažmirlili i uživali u ushićenosti koju smo pokupili na Drolmi La.

Nakon povratka u Darchen, vraćali smo se istom cestom, sad prema istoku, pa smo u jednom trenutku skrenuli prema jugu, prema Nepalu. Sljedeći cilj nam je bio samostan Rongbuk u podnožju Mt Everesta. Ajme uzbudjenja i tamo! Već smo bili na južnoj strani te planine, a sad čemo je vidjeti sa

sjevera. Taj je pogled puno ljepši, stekne se osjećaj ogromnosti te ljepotice. Cesta slijedi tok rijeke, kaže Silvana da su pejzaži sad već sličniji onima u Mustangu, crvene stijene, ruševine napuštenih

Samostan Rongbuk podno Everesta

TOMISLAV MARKOVIC

starih kraljevstava, gompe, stupe, čortani. I evo ga: u daljini vidimo Mt Everest, najviši vrh svijeta. Ali još će proći dva dana prije nego što dođemo do baznog logora pod njim.

Sunašće grijе, stižemo u mjesto Tingri (4300 m). Život se normalno odvija, ljudi žanju pšenicu, jakovi mirno pasu, ovčice trčkaraju, idila na ulazu u nacionalni park Chomolungma kamo ćemo se odvesti sljedećeg dana.

Džipovima stižemo do samostana Rongbuk (5100 m), smještamo se u sobe, te krećemo na hodanje do baznog logora (5200 m). Toliko smo dobro aklimatizirani da imamo osjećaj kako bismo mogli osvojiti Mt Everest bez ikakvih teškoća! Aha...! U svakom slučaju, osjećaj je prekrasan, Mt Everest se zaista vidi bolje nego s južne strane, u svoj svojoj punini. Taj dan nam je vodič imao rođendan, pa smo imali i malu fešticu.

Sljedeći dan nam je bio 19. dan putovanja i sad je svaki prijeđeni kilometar bio kilometar na putu kući. Na tom smo putu prešli kinesko-nepalsku granicu (spustili se u jednom danu sa 5000 na 2800 metara). Ne želite zamisliti koji je kaos na toj granici, ali sve je to za ljude. Himalaja se prelazi kroz kanjon rijeke koja na raznim dionicama mijenja svoje ime, pa je u gradu Zhangmu vrlo vlažno, što je nama bilo čudno jer smo do tada cijelo vrijeme gledali u sunčano nebo prošarano paperjastim oblacima. Ali preživjeli smo tu noć i drugi dan prošli iskustvo prelaska granice. Veselo, veselo! Tu smo se oprostili od naših vozača jer nas je na nepalskoj strani čekao autobus koji nas je odvezao u Kathmandu.

O, pa tu smo kao doma! Neki od nas su već treći put u tom gradu. Smjestili smo se u hotel Thorong Peak i zamislite, sreli Darka Berljaka koji je isti taj dan kao hrvatski predstavnik stigao na skupštinu UIAA. O, pa mi smo ovdje zaista kao doma! Naša mala ekipica iz Zagreba uputila se na Bodnat, fotkanje, smještanje za stol u restorančiću, Gorkha pivo i uživanje u iskustvu kojim smo bili počašćeni.

I stigao je i taj trenutak, odlazak na aerodrom i početak leta prema Europi i domu. Usput smo se zadržali u Delhiju, malo razgledali centar, nismo imali više vremena, te preko Istanbulu stigli u Ljubljani, te na kraju kombijem do Zagreba. Da ne povjeruješ! Vratili smo se u dragu svakodne-

TOMISLAV MARKOVIĆ

Najviši vrh na svijetu - Everest, Sagarmatha ili Chomolungma

vicu, a tibetsku visoravan pohranili u misli. Ostala je tamo negdje daleko, daleko, visoko, visoko, nebu pod oblake, tamo blizu zvijezda.

TOMISLAV MARKOVIĆ

Autorica teksta ispred Everesta

Prvi planinarski koraci

O planinarskim podvizima djece s poteškoćama u razvoju

Marica Planinšek, Marija Magdalena

»Planina ne pita tko si, niti odakle dolaziš. Ako si beskućnik, bit će tvoj dom. Ako si siroče, zvat će se tvojom majkom. Raskriljenih grana dočekuje tvoje korake, za putove prošlosti ne haje, niti ne pita. Prima te u svoje krilo, obavija te dušom stoljetnom, poput djetetove čistom.«

Te sam riječi napisala u travnju 2009. za lokalni zaprešički list, kada smo učinili svoje prve planinarske korake. Njima sam malo zaštitila identitet štićenika Doma za djecu s poteškoćama u razvoju u Brezovici. Danas se s ponosom možemo predstaviti kao mladi planinari HPD-a »Zaprešić«.

U našim planinarskim počecima još nisam znala koliko možemo i u što ćemo se razviti. Vodila me samo želja da planinom liječim rane koje je djeci zadao život. Usuđujem se reći da smo u protekle tri godine druženja s planinom ipak

uspjeli barem djelomično zakoračiti na sunčanu stranu djetinjstva.

Prve planinarske korake učinili smo na Medvednici. Tu smo prvi put upoznali markirane staze, učili čemu služe, ušli u planinarski dom. Kada sudjelujemo u raznim događajima HPD-a »Zaprešić« (Dan društva, Dan grada Zaprešića i dr.) osjećamo da pripadamo velikoj planinarskoj obitelji. Mnoge nezaboravne trenutke provodimo na planinarsko-šetačkoj stazi HPD-a »Zaprešić«. Tamo nam je najjeftinije doputovati. Učimo kako ložiti logorsku vatrnu, kako održavati red i čistoću odmorišta, šume, planinarske staze.

Nekoliko puta posjetili i Samoborsko gorje. Najveći nam je doživljaj bilo noćenje u gostinjcu Svetog Bernarda. Tu smo prvi put doživjeli planinarsku noć. Beskrajno smo zahvalni domaćinima što su nas primili u svoju kuću.

DRAGICA SPORIS

Na početku puta prema vrhu Risnjaka

Na vrhu Risnjaka

U srcu Žumberka, u Kalju, katkad provodimo blagdane i praznike. Tada se spuštamo do Draganova mlina, dolinom rječice Slapnice do slapa Brisala, a usporedno sa svojim planinarskim odrastanjem planiramo upoznati i druge žumberačke staze.

Budući da svake godine ljetujemo u Caritsov u odmaralištu u Nerezinama, već smo se tri puta popeli na Osoršćicu. Prvi put iz Nerezina do kapelice sv. Mikule, drugi put opet do kapelice, ali preko Počivalica, treći put krenuli smo iz Osora preko planinarskog doma na Televrin, preko Sv. Mikule, pa u Nerezine. Tako Osoršćicu pomalo već smatramo svojom planinom.

Možemo se pohvaliti da smo već dvaput zakoračili i biokovskim stazama, doduše, onima malo nižima. Krenuli smo iz Makra put Vošca. Nismo imali namjeru penjati se na Vošac, s nama su bili prijatelji koji to ne bi mogli. No, zasad smo dobro proučili križanja na kojima se odvajaju staze za Vošac, Lokve i Sv. Juru. Nekom od njih planiramo krenuti kada skupimo više planinarskog iskustva.

Predivan doživljaj bio je posjet Gorskem kotaru. Tu smo prošli kanjonom Kamačnika, uživali na njegovim mostićima, promatrali igru vode i kamena. Krajem rujna 2012., zajedno s odraslim planinarima HPD-a »Zaprešić«, popeli smo se na Veliki Risnjak. To je za nas bio jedinstven doživljaj. Još nikad nismo bili tako visoko, prvi smo se put služili sajlama. Dok smo se spretno penjali u kamenite visine Velikog Risnjaka, odrasli su nas pratili pogledima punim strepnje, ali i ponosa. Teško je opisati što se skupilo u djeci, gore, tako blizu oblacima. Postavili su mi pitanje: »Koliko ćemo se visoko moći popeti kada budemo odrasli planinari?« Odgovorila sam: »Onoliko koliko će se visoko vinuti vaša čežnja za planinama.«

Želja nam je da ovim predstavljanjem naše tek započete planinarske aktivnosti pošaljemo poruku koja, zapravo, nije ništa novo: u različitosti svi smo jednaki. No, ona za nas nije tek slovo na papiru, parola izgovorena u medijima. Mi je pretvaramo u realnost, u život, u zbilju dokazanu svojim planinarskim doživljajima.

VRH

Kremen (1590 m)

Kremen je po visini peta planina u našoj zemlji, iza Dinare, Biokova, Velebita i Ličke Plješivice. Odlikuje se istim obilježjima kao i druge ličke planine; krševit je i šumovit, a dodatnu mu draž daju široki vidici koji se pružaju sa samoga vrha. Vrh je travnata glavica s betonskim geodetskim stupom iznad stijena i šumskog pojasa. Kremen je najviši vrh Zadarske županije. Budući da vršni hrbat i sam vrh strše iznad šume, vidici su upravo oduševljavajući. Posebno se lijepo vide Ozeblin na Plješivici, ličko sredogorje, Velebit i bosanske planine.

Koordinate: N 44° 27' 50.9"E 15° 53' 11.1"

Žig: Na vrhu je geodetski stup s kutijom i metalnim žigom

Prilaz: Mazinski prijevoj – izvor Kovačević luka – Ledina (izvor Klapavica) – Kremen 2.30 h
Jedini prilazni put vodi s Mazinskog prijevoja na cesti Brvno – Donji Lapac, na početku Mazinskog polja. Ide se sporednom cestom do izvora Kovačevića luka, gdje se skreće uzbrdo kroz šumu do ruba livade Ledine. Na toj livadi pod stijenama nalazi se izdašan izvor Klapavica (5' lijevo od glavnog puta). Od tamo vrlo strmo kroz šumu do grebena i grebenom još 15' do vrha. Od prijevoja do vrha Kremena treba se popeti 770 m, za što trebaju dva i pol sata. Pri planiranju izleta treba računati na to da se na Kremenu snijeg dugo zadržava, čak do sredine svibnja.

Zemljovid: Kremen nije obuhvaćen nijednim planinarskim zemljovidom.

Kontrolna točka: Hrvatska planinarska obilaznica, Najviši vrhovi hrvatskih županija, Lički gorski biseri

U svakom broju predstavljamo planinarske kuće, obilaznice, vrhove Hrvatske planinarske obilaznice, zanimljive internetske stranice i poneku zanimljivost iz prošlosti

ALAN ČAPLAR

Dubovački planinarski put

Tip obilaznice: vezna linjska

Godina osnivanja: 1983.

Minimalno vrijeme obilaska: 7-9 h

Broj KT-a: 7

KT: Ozalj, Vodenica, Hrašće, Grdun, Završje, Kalvarija, Dubovac

Uvjet za priznanje: Obilazak svih kontrolnih točaka

Upravlja: PD Dubovac, Karlovac

Informacije:
Ivan Pernar 098/216-532

Dubovački planinarski put vodi kroz karlovačko-ozaljsko podbrđe, povezujući dva iznimno slikovita stara grada - Ozalj nad rijekom Kupom i Dubovac u Karlovcu. Put počinje u Ozlju, a vodi preko brda Vodenice (538 m), sv. Križa (318 m), rijeke Dobre i planinarske kuće »Zvonimir Plevnik« na Kalvariji do Karlovca. Put je dug 28 kilometara, a na njemu je 7 kontrolnih točaka. Cijela se trasa može obići za jedan dan, no valja računati da je put razmjerno dug pa zahtijeva oko 7 sati čistoga hoda. Zbog velikog broja križanja te promjena na terenu na nekim je mjestima potreban povećan oprez pri orijentaciji. Obilazak je zanimljiv i zbog tradicijske arhitekture u selima na trasi puta.

Dnevnik Dubovačkog planinarskog puta sadrži upotrebljiv opis trase i znamenitosti na njemu te pregledan kartografski prikaz područja između Ozlja i Karlovca.

Put je otvoren povodom 60. obljetnice PD-a »Dubovac« i 100. godišnjice organiziranog planinarstva u Karlovcu. Svečanost otvorenja održana je 22. listopada 1983. u Ozlju. Ove se godine navršava 30. obljetnica puta.

PLANINARSKA KUĆA

Planinarski dom Matija Filjak na Hrastovičkoj gori

Planinarski dom Matija Filjak (415 m) nalazi se na samome vrhu Hrastovičke gore u blizini Petrinje. To je velika katnica sa zidanim prizemljem i drvenim katom, sagrađena 2007. godine. Dom je otvoren cijele godine vikendom i praznikom. Opskrbljen je pićem, a hranom samo po najavi. Opremljen je s 25 kreveta s madracima, bez posteljine. U dnevnom boravku ima 30 sjedećih mjesta i još toliko na klupama u okolini doma.

INFO

Otvoren: vikendom i praznikom

Opskrbljen: pićem, jelom po dogovoru

Mjesta za noćenje: 25

Upravlja: HPD Zrin, Petrinja

Informacije:

Andrijano Kompasi 091/10-15-503,
andrijano.kompasi@gmail.com,
Saša Juić 091/79-90-503,
Ivica Šustić 098/94-20-160

Prilaz vozilom: do kuće vodi šumska mak. cesta iz sela Cepeliša.
Najbliža asf. cesta je u selu Hrastovici (40').

Stari grad Ozalj na rijeci Kupi - početak Dubovačkog planinarskog puta

www.jankovac.hr

Osječki HPD »Bršljan-Jankovac« ponosi se dugom tradicijom te se ubraja među najveća slavonska planinarska društva. Web tog društva izrađen je 2007. i nije osobito vizualno atraktivn, ali je dobar primjer weba bogatog pregledno organiziranim planinarskim sadržajima. Sustavno prikupljeni tekstovi i fotografije s društvenih izleta u proteklih pet godina sada već omogućavaju zainteresiranom čitatelju da dobro upozna djelovanje i postignuća članova »Bršljan-Jankovaca«. Dio weba posvećen je i slavonskom gorskom biseru - izletištu Jankovac.

The screenshot shows the homepage of the website. At the top, there's a header with the name of the club and a small image of a wooden cabin. Below the header, there's a grid of images showing various outdoor scenes and activities. A central banner features a green circular logo with a tree and the text 'Svi hrvatski planinari su ujedno i ekološki vođa za saku trudnoću na trudu'. To the right of the banner, there's a link to a photo gallery titled 'Galerija slika po svjetskim destinacijama' featuring a snowy mountain landscape. At the bottom left, there's a link to a photo album titled 'Pridodao: Plana izletište za 2013.01'. The footer contains the name 'Roberto David'.

www.jankovac.hr

IZ PLANINARSKE PROŠLOSTI

Stipe Božić dva puta na Everestu

Kada se kod nas uopće i pomisli na alpinističke ekspedicione uspone, mnogim neplaninarima kao prva asocijacija nameće se ime Stipe Božića, člana HPD-a »Mosor« iz Splita. Božić je u svojih, sada već 40-ak godina bavljena ekspedicijama, nanizao uspjehe kojima bi se moglo pohvaliti desetak penjača zajedno. Od 1975. pridodao je usponima na Noshaq, Everest (2 puta), Kang Guru, Manaslu, Kanchenjungu, K2, Mount McKinley, Logan, Mount Kenyu, Mount Vinson, Elbrus i ostale, još i sudjelovanje na ekspedicijama na osamisućnjake Lhotse, Dhaulagiri, Nanga Parbat i Annapurnu, te dolazak skijama na Sjeverni pol. Posebnu vrijednost svim tim usponima doda je snimajući filmskom ili video kamerom te tako najteže vrhove približio gledateljstvu. Popeo se ne samo na najviše vrhove svih kontinenata, već i na one koji su drugi po visini. Njegove TV serije »Sedam vrhova« o tim ekspedicijama, zatim »Dubine«, kao i ostali dokumentarni filmovi, izuzetna su promidžba planinarstva i njegovih specijalnosti. Od mnogobrojnih snimljenih dokumentarnih filmova »Reticent Wall« i »Dhaulagiri Express«

Božić na Everestu 1979.

dobili su nagrade na festivalima u Trentu, Grazu i Popradu. Napisao je knjige »Put na vrh svijeta« i »Sedam vrhova«. Zanimljiv je i podatak da je Božić od svih ljudi na našem planetu vlastitim snagama ostvario i najveću visinsku razliku – preko 10 000 m: bio je na vrhu svijeta (8850 m), ali i na dnu Lukine jame (-1491 m).

prof. dr. Željko Poljak

Vremeplov

- 5. 2. 1934.** izgorio stari Tomislavov dom na Sljemenu
- 6. 2. 2010.** svečano otvoreno »Penjački centar Zagreb« s najmodernejšom umjetnom stjenom u Hrvatskoj.
- 11. 2. 2008.** Izvršni odbor HPS-a donio odluku o organiziranju Hrvatske ženske ekspedicije »Mt. Everest 2009«
- 13. 2. 1944.** usponom na Aconcagu Tibor Sekelj postavlja hrvatski visinski rekord (6962 m) koji će to ostati punih trideset godina
- 14. 2. 1937.** prvi penjački uspon u Dalmaciji - P. Lučić Roki i U. Meneghelli Dinčić u stjeni Kozjaka
- 15. 2. 1973.** završeno prvenstveno zimsko prijeđenje Velebita (D. Sakar i I. Grašovec)
- 20. 2. 1883.** rođio se dr. Kamilo Firinger, »otac slavonskog planinarstva«
- 22. 2. 1965.** W. Bonatti izveo zimski prvenstveni solo uspon u sjevernoj stjeni Matterhorna
- 24. 2. 1950.** održana osnivačka skupština Gorske službe spašavanja PSH

Priznanja HPS-a u 2012. godini

Već 50 godina Hrvatski planinarski savez dodjeljuje priznanja za postignute uspjehe, rezultate i zasluge za razvitak planinarstva zaslužnim planinarkama i planinarskim udruženjima. U 2012. Komisija za priznanja HPS-a sastala se šest puta i obradila 165 zahtjeva planinarskih društava za dodjelu priznanja HPS-a. Odobreno je dodjeljivanje 151 priznanja i to: 61 brončani znak, 41 srebrni znak, 37 zlatnih znakova te 12 plaketa. Kao i prijašnjih godina, neka društva, na žalost, nisu valjano obrazložila prijedloge za dodjelu priznanja pa je Komisija morala odbiti 14 zahtjeva. Molimo društva koja predlažu svoje članove za priznanja HPS-a da zahtjeve pošalju na valjanom obrascu u ured HPS-a barem dva mjeseca prije željenog termina za uručenje priznanja. Ažuran pregled svih dodijeljenih priznanja dostupan je na webu HPS-a. Svim planinarkama s popisa čestitamo na postignutim planinarskim rezultatima.

Vladimir Horvat

Brončani znak HPS-a

Br.	Ime i prezime	Planinarsko društvo	Br.	Ime i prezime	Planinarsko društvo
1.	Ivan Lolić	HPD »Pliva« Zagreb	32.	Tanja Kvočić	HPD »Kapela« Zagreb
2.	Kristina Šorić	HPD »Pliva« Zagreb	33.	Mladen Rogošić	HPD »Kapela« Zagreb
3.	Josip Draganjac	HPD »Vinica« Duga Resa	34.	Nikolina Marić	PD »Imber« Omiš
4.	Nenad Grebljčki	HPD »Japetić« Samobor	35.	Draženka Babok	HPD »Milengrad« Budinščina
5.	Verica Rukavina	HPD »Japetić« Samobor	36.	Marina Jagić	HPD »Milengrad« Budinščina
6.	Tomica Strilić	HPD »Japetić« Samobor	37.	Stjepan Punek	HPD »Milengrad« Budinščina
7.	Marijan Rubinić	HPD »Japetić« Samobor	38.	Nevenko Kraševac	PD »Runolist« Oroslavje
8.	Dragica Knežević	HPD »Japetić« Samobor	39.	Davor Horvatić	HPD »Javor« Zlatar Bistrica
9.	Juraj Mlinac	HPD »Klek« Ogulin	40.	Snježana Šulentić	PD »Krndija« Našice
10.	Vlado Sušanj	HPD »Klek« Ogulin	41.	Gordana Košturjak	PD »Krndija« Našice
11.	Kruno Varga	PD »Bundek« Mursko Središće	42.	Zdenka Korman	PD »Krndija« Našice
12.	Bojana Balaž	PD »Bundek« Mursko Središće	43.	Zlatko Miletić	PD »Krndija« Našice
13.	Anja Bahun	PD »Bundek« Mursko Središće	44.	Ružica Svoren	PD »Krndija« Našice
14.	Tatjana Bahun	PD »Bundek« Mursko Središće	45.	Gordan Svoren	PD »Krndija« Našice
15.	Luka Bahun	PD »Bundek« Mursko Središće	46.	Stjepan Mravljinčić	PD »Krndija« Našice
16.	Zorko Šušteršić	PD »Bundek« Mursko Središće	47.	Marina Lazar	PD »Krndija« Našice
17.	Ranka Šušteršić	PD »Bundek« Mursko Središće	48.	Čarna Falamič	PD »Krndija« Našice
18.	Bojan Barić	PD »Bundek« Mursko Središće	49.	Ivica Kapor Kaporelo	PU »Dinaridi« Split
19.	Suzana Nemec	PD »Bundek« Mursko Središće	50.	Grgo Puljas	PU »Dinaridi« Split
20.	Sonja Vršić	PD »Bundek« Mursko Središće	51.	Ivana Krofl	PD »Kalnik« Križevci
21.	Predrag Livak	HPD »Sokolovac« Požega	52.	Ivan Grščić	PD »Kalnik« Križevci
22.	Nada Jagodić	HPD »Sokolovac« Požega	53.	Hrvoje Miško	PD »Kalnik« Križevci
23.	Davor Subić	HPD »Sokolovac« Požega	54.	Robert Pašičko	PD »Kalnik« Križevci
24.	Mišo Dobroš	HPD »Sokolovac« Požega	55.	Ivica Picig	PD »Kalnik« Križevci
25.	Milivoj Cestar	HPD »Gradina« Konjčina	56.	Zdravko Petrinec	PD »Kalnik« Križevci
26.	Igor Kovinčić	HPD »Gradina« Konjčina	57.	Ivana Prevalek	PD »Kalnik« Križevci
27.	Ognjen Žugec	HPD »Gradina« Konjčina	58.	Marija Zegnal	PD »Kalnik« Križevci
28.	Karolina Kleković	HPD »Gradina« Konjčina	59.	Dubravka Bartolić	PD »Grafičar« Zagreb
29.	Brankica Pazman	HPD »Gradina« Konjčina	60.	Neda Brkić	PD »Grafičar« Zagreb
30.	Marko Habajec	HPD »Gradina« Konjčina	61.	Rajka Petrinović	PD »Grafičar« Zagreb

Srebrni znak HPS-a

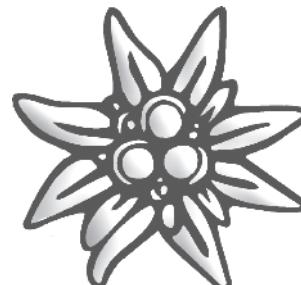
1. Anđelko Blažina	HPD »Pliva« Zagreb	11. Zvonko Trdić	HPD »Klek« Ogulin
2. Radojka Macan	HPD »Pliva« Zagreb	12. Ivan Polić	HPD »Sokolovac« Požega
3. Zdeslav Tojić	HPD »Pliva« Zagreb	13. Marina Maras	HPD »Gradina« Konjščina
4. Vesna Tisaj	HPD »Pliva« Zagreb	14. Vjekoslav Sović	HPD »Gradina« Konjščina
5. Danica Dečak-Taiber	HPD »Vihor« Zagreb	15. Nikola Vukelić	HPD »Gradina« Konjščina
6. Borislav Kranjčević	HPD »Vinica« Duga Resa	16. Ankica Kunić	HPD »Gradina« Konjščina
7. Antun Goldašić	HPD »Vinica« Duga Resa	17. Tomislav Zrinski	HPD »Gradina« Konjščina
8. Tomislav Perušić	HPD »Vinica« Duga Resa	18. Slavko Ferina	HPD »Kapela« Zagreb
9. Darko Domitrović	HPD »Vinica« Duga Resa	19. Maksimilijan Zrčević	HPD »Kapela« Zagreb
10. Dinko Friščić	HPD »Vinica« Duga Resa	20. Željko Zozoli	HPD »Milengrad« Budinščina
11. Morig Vahtarić	HPD »Vinica« Duga Resa	21. Franjo Jagić	HPD »Milengrad« Budinščina
12. Jadranko Stilinović	HPD »Japetić« Samobor	22. Jasenka Korper-Mikšić	HPD »Martinščak« Karlovac
13. Milan Šoštarić	HPD »Japetić« Samobor	23. Vlado Furač	HPD »Martinščak« Karlovac
14. Antun Klarić	HPD »Japetić« Samobor	24. Marijan Hajnić	HPD »Javor« Zlatar Bistrica
15. Mihajlo Trbović	HPD »Klek« Ogulin	25. Gabrijela Žagar	PD »Krndija« Našice
16. Branko Geric	PD »Obruc« Dražice	26. Krešimir Žagar	PD »Krndija« Našice
17. Branko Jurić	HPD »Gradina« Konjščina	27. Ivan Benić	PD »Krndija« Našice
18. Marija Slukan	HPD »Gradina« Konjščina	28. Branko Budimir	PD »Krndija« Našice
19. Lela Zadražil	HPD »Kapela« Zagreb	29. Željko Šarić	PD »Krndija« Našice
20. Goran Zadražil	HPD »Kapela« Zagreb	30. Mirko Kruljac	PD »Krndija« Našice
21. Oto Hanzl	HPD »Kapela« Zagreb	31. Mihael Kušenić	PD »Krndija« Našice
22. Nena Pavec	HPD »Kapela« Zagreb	32. Desanka Erceg	PD »Krndija« Našice
23. Anton Pavec	HPD »Kapela« Zagreb	33. Stjepan Jembrek	PD »Kalnik« Križevci
24. Damir Gross	HPD »Kapela« Zagreb	34. Ivan Rogin	PD »Kalnik« Križevci
25. Nenad Pešut	HPD »Martinščak« Karlovac	35. Luka Korkut	PD »Grafičar« Zagreb
26. Josip Grdina	HPD »Martinščak« Karlovac	36. Dunja Mesing	PD »Grafičar« Zagreb
27. Branko Kokolić	PD »Runolist« Oroslavje	37. Marija Poturić	PD »Grafičar« Zagreb
28. Goran Šantek	HPD »Javor« Zlatar Bistrica		
29. Josip Andrec	HPD »Javor« Zlatar Bistrica		
30. Željko Lučevnjak	PD »Krndija« Našice		
31. Katica Budić	PD »Krndija« Našice		
32. Ivan Sporinski	PD »Krndija« Našice		
33. Ruža Kušenić	PD »Krndija« Našice		
34. Vesna Flego	PD »Grafičar« Zagreb		
35. Zvonimir Firšt	PD »Grafičar« Zagreb		
36. Viktorija Krpanec	PD »Grafičar« Zagreb		
37. Marijan Ruškač	PD »Grafičar« Zagreb		
38. Mirna Sirotić	PD »Grafičar« Zagreb		
39. Zoran Skočir	PD »Grafičar« Zagreb		
40. Pjero Orlandini	PD »Imber« Omiš		
41. Željko Marunčić	PD »Imber« Omiš		

Zlatni znak HPS-a

1. Antun Kruljac	HPD »Pliva« Zagreb
2. Silvana Marković	HPD »Pliva« Zagreb
3. Tomislav Marković	HPD »Pliva« Zagreb
4. Erika Salaj-Šmic	HPD »Pliva« Zagreb
5. Mirica Vuksan	HPD »Pliva« Zagreb
6. Zdravko Međimurec	HPD »Vihor« Zagreb
7. Ivan Bezjak	HPD »Dugi vrh« Varaždin
8. Veronika Horvatić	HPD »Dugi vrh« Varaždin
9. Roman Vuković	HPD »Japetić« Samobor
10. Đurđa Buntić	HPD »Japetić« Samobor

Plaketa HPS-a

1. Josip Stanić	HPD »Vihor« Zagreb
2. Zvonimir Krajcer	HPD »Dugi vrh« Varaždin
3. Ranka Novosel	HPD »Japetić« Samobor
4. Franjo Kleković	HPD »Gradina« Konjščina
5. Josip Ozimec	HPD »Javor« Zlatar Bistrica
6. Ivan Šantek	HPD »Javor« Zlatar Bistrica
7. Miljenko Baloković	PD »Krndija« Našice
8. Rudolf Kahlina	PD »Kalnik« Križevci
9. Lujo Konfici	PD »Kalnik« Križevci
10. Božidar Muretić	PD »Kalnik« Križevci
11. Ana Bedeniković	PD »Grafičar« Zagreb
12. Dragica Krajačić	PD »Grafičar« Zagreb

Hrvatska planinarska obilaznica u 2012. godini

pripremio: Zdenko Kristijan

Hrvatska planinarska obilaznica (HPO) dosegnula je u 2012. nove rekorde. Tijekom te godine dodijeljeno je ukupno 338 priznanja, čime je premašena dosad rekordna 2010., kada ih je dodijeljeno 297.

Tijekom 2012. ukupno je 79 planinara primilo brončanu značku, 64 srebrnu, a 61 zlatnu značku HPO-a. Posljednja izdana brončana značka ima broj 826. U natjecanje su se prvi put uključili planinari iz sljedećih planinarskih društava: ŠPK »Ogulin«, PD-a »Pinklec« Sveta Nedelja, PD-a »Novi Zagreb«, PD-a »Yeti« iz Kutine i PD-a »Zabukovica« iz Griža u Sloveniji. Čak 11 novih obilaznika koji su primili brončanu značku nisu članovi nijednog planinarskog društva.

Svečanost dodjele posebnih, visokih i najviših priznanja HPO-a održana je u nedjelju 16. prosinca

2012. Pozvano je 99 planinara, da bi im se uručila ukupno 134 priznanja (57 posebnih, 44 visoka i 33 najviša). Dom HPS-a u Kozarčevoj ulici bio je prepun, a posljednji pridošli stajali su u hodniku. Okupljene planinare pozdravili su predsjednik Izvršnog odbora HPS-a Vladimir Novak i pročelnica Komisije za planinarske putove HPS-a Jasna Kosović. Zatim je pročitano kratko izvješeće o HPO-u u 2012. Priznanja je uručivala Jasna Kosović uz pomoć Ronalda Schreinera i Zdenka Kristijana.

Više od desetak obilaznika obišlo je novouvrštene vrhove na Dinari: Veliku Duvjakušu i Mali Maglaj te Babinu Gomilu na Rujnici kod Metkovića. Na tim su vrhovima lani postavljeni žigovi.

Dodijeljene značke i priznanja u 2012.

Kratice: **B** – Brončana značka, **S** – Srebrna značka, **Z** – Zlatna značka, **P** – Posebno priznanje (100 KT),
V – Visoko priznanje (125 KT), **N** – Najviše priznanje (150 KT), **Uk.** – Ukupno

Pl. društvo	B	S	Z	P	V	N	Uk.
1. Zagreb-Matica, Zagreb	7	8	7	6	7	5	40
2. Željezničar, Zagreb	7	6	5	6	5	3	32
3. Belišće, Belišće	4	4	5	6	4	2	25
4. Kapela, Zagreb	3	3	3	3	3	2	17
5. Jastrebarsko, Jastrebarsko		2	6	6	2	1	17
6. Bilo, Koprivnica	3	3	3	3	1		13
7. Japetić, Samobor	1	1	5	4	1	1	13
8. Učka, Rijeka	2	2	2	2	2		10
9. INA Bjelolasica, Zagreb			4	2	2	2	10
10. Dubovac, Karlovac	2	1			1	5	9
11. Kamenjak, Rijeka	4		1	1	1	1	8
12. Zagorske steze, Zabok	1	3	2	2			8
13. Opatija, Opatija	3		1	1	1	1	7
14. Bilogora, Bjelovar	2	1	1	1	1		6
15. Dirov brijež, Vinkovci		2	2	1		1	6
16. Mosor, Split	1	3	1				5
17. Duga, Rijeka	1	1	1	1	1		5
18. Prijatelji planina, Zagreb	1	1	1	1	1		5
19. Novi Zagreb, Zagreb	1	1	1	1	1		5
20. Svilaja, Sinj		2	1		1	1	5
21. Susedgrad, Zagreb	2	1	1	1	1		5

Na popisu je 60 planinarskih društava. Slijede 4 društva s 4 priznanja, 6 s 3, 10 s 2 i 19 s jednim priznanjem. Na kraju popisa je 14 priznanja planinarama koji nisu učlanjeni u neko planinarsko društvo. Planinarska društva »Belišće«, »Učka« i »Zagorske steze« primila su u 2012. više priznanja nego u proteklim godinama. Značajan iskorak u broju priznanja ima HPD »Kapela«.

Pregled 222 dnevnika i dodjelu značaka i priznanja u 2012. vodio je Zdenko Kristijan. U prvih 9 mjeseci stizalo je na ovjeru prosječno 12 dnevnika mjesečno, dok je u listopadu pristiglo 35, studenom 67 i u prosincu 20 dnevnika. Da bi se smanjio pritisak na mjesec studeni, molimo planinare da dnevnike šalju na ovjeru čim ispunite uvjete za pojedino priznanje – u proljeće, ljetno ili najkasnije u listopadu.

Izdana su dva duplikata dnevnika, za jedan teško oštećeni, a drugi izgubljeni. Tri dnevnika vraćena su bez značaka jer nisu bili ispunjeni zadani uvjeti.

Tijekom godine sedmero je obilaznika promjenilo planinarsko društvo, a tri su se planinarke udale i promjenile prezime.

Primili smo više zanimljivih zapažanja. Iako ne planiramo dodavati nove kontrolne točke, zahvaljujemo g. Nevenu Milčiću za prijedlog istaknutih vrhova koji se mogu uvrstiti među kontrolne točke HPO-a.

ZDENKO KOVAC

Svečanost dodjele posebnih, visokih i najviših priznanja 16. prosinca 2012. u sjedištu HPS-a

Dodijeljene značke i priznanja od 2000. do kraja 2012.

Pl. društvo	B	S	Z	P	V	N	UK.
1. Zagreb-Matica, Zagreb	95	61	50	45	35	23	309
2. Željezničar, Zagreb	65	48	34	32	21	11	211
3. Dubovac, Karlovac	40	31	19	18	10	8	126
4. Japetić, Samobor	37	27	21	17	10	5	117
5. Jastrebarsko, Jastrebarsko	33	27	18	16	9	6	109
6. Kamenjak, Rijeka	28	19	15	13	10	4	89
7. MIV, Varaždin	24	18	15	9	5	2	73
8. Bilo, Koprivnica	23	19	10	9	6	5	72
9. Dugi vrh, Varaždin	22	17	11	8	6		64
10. INA Bjelolasica, Zagreb	15	13	12	10	7	6	63
11. PK Ivanec, Ivanec	14	13	10	10	6	4	57
12. Zanatlija, Zagreb	17	12	9	9	6	2	55
13. Ericsson N. T., Zagreb	14	11	8	8	6	4	51
14. Kapela, Zagreb	12	10	9	8	6	2	47
15. Runolist*, Oroslavje	11	9	6	6	6	3	41
16. Obruč*, Jelenje	9	7	7	7	7	3	40
17. Svilaja, Sinj	9	9	6	5	5	4	38
18. Opatija, Opatija	13	8	5	5	3	1	35
19. Dirov brije, Vinkovci	11	10	6	4	3	1	35
20. Mosor, Split	11	9	7	4	2	1	34
21. Glas Istre, Pula	8	6	6	6	4	2	32
22. Belišće, Belišće	6	6	6	6	4	2	30
23. Šumar*, Zagreb	8	8	6	5	1		28
24. Lipa*, Sesvete	10	7	6	3			26
25. Kamenar, Šibenik	6	5	5	5	2	1	24

Na popisu je 118 planinarskih društava, od toga 8 iz Slovenije, 2 iz BiH i 1 iz Srbije. Iz Zagreba je na popisu 29 planinarskih društava, po 4 su iz Rijeke i Splita, 3 iz Varaždina i Karlovca, a po 2 iz Ivance, Samobora, Ogulina, Gospića i Dubrovnika. Među prvih 25 društava samo njih 4 (označena zvjezdicom) nemaju ni jedno novo priznanje u 2012.

Dobitnici značaka i priznanja HPO-a u 2012. godini

Brončana značka HPO-a (25 KT)

Marica Horvatić	»Dubovac«, Karlovac	748	
Stjepan Stipetić	»Klek«, Ogulin	749	
Mato Strmečki	»Ptuj«, Ptuj	750	
Josip Jurčić	»Knezgrad«, Lovran	751	
Alenka Jurčić	»Knezgrad«, Lovran	752	
Mirjana Horvat	Nije članica PD-a, Zagreb	753	
Saša Horvat	Nije član PD-a, Zagreb	754	
Ivana Gessert	Nije članica PD-a, Zagreb	755	
Henry Gessert	Nije član PD-a, Zagreb	756	
Goran Tišljar	»MIV«, Varaždin	757	
Sanja Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	758	
Zoran Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	759	
Višnjica Šmiljar	Nije članica PD-a, Stupnik	760	
Ognjen Žugec	»Gradina«, Konjščina	761	
Božidar Božanić	»Međimurje«, Čakovec	762	
Zdenko Kovač	»Belišće«, Belišće	763	
Krešo Sojč	»Zanatlijaj«, Zagreb	764	
Josip Maršanić	»Japetić«, Samobor	765	
Ksenija Rebrović	Nije članica PD-a, Zagreb	766	
Drago Matijević	»Belišće«, Belišće	767	
Jelena Eškinja	»Opatija«, Opatija	768	
Igor Eškinja	»Opatija«, Opatija	769	
Ivica Šporčić	»Duga«, Rijeka	770	
Maja Bukovina	»Zagreb-Matica«, Zagreb	771	
Mirjana Marjanović Mijić	»Kapela«, Zagreb	772	
Ante Mijić	»Kapela«, Zagreb	773	
Željko Jurinjak	»Novi Zagreb«, Zagreb	774	
Zorica Car	»Bistra«, Bistra	775	
Stjepan Car	»Bistra«, Bistra	776	
Milena Blažina	»Opatija«, Opatija	777	
Lovro Brezovečki	Nije član PD-a, Zlatar Bistrica	778	
Vladimir Vičić	»Glas Istre«, Pula	779	
Boris Munko	»Yeti«, Kutina	780	
Željko Vuković	»Zagreb-Matica«, Zagreb	781	
Marijana Sabo	»Belišće«, Belišće	782	
Anita Perić	Nije članica PD-a, Zagreb	783	
Feđa Aaron Bučić	»Mosor«, Split	784	
Darko Centrih	Nije član PD-a, Zagreb	785	
Sevda Jovanović	»MIV«, Varaždin	786	
Marko Vujanović Kotarščak	»Bilogora«, Bjelovar	787	
Ankica Kotarščak	»Bilogora«, Bjelovar	788	
Biserka Cigula	»Prijatelji planina«, Zagreb	789	
Roman Benić	»Vihor«, Zagreb	790	
Eva Bošnjak	»Bundek«, Mursko Središće	791	
Janez Bošnjak	»Bundek«, Mursko Središće	792	
Ankica Vuk	»Karlovачka zvijezda«, Karlovac	793	
Josip Vuk	»Karlovачka zvijezda«, Karlovac	794	
Stjepan Slunjski	»Zagreb-Matica«, Zagreb	795	
Ana Tikulin	»Zagreb-Matica«, Zagreb	796	
Nazim Dervišević	»Zagreb-Matica«, Zagreb	797	
	Antonija Genc	»Bilo«, Koprivnica	798
	Hrvoje Rihtarić	»Bilo«, Koprivnica	799
	Darinka Pobi	»Bilo«, Koprivnica	800
	Ilija Ivić	»Belišće«, Belišće	801
	Sandra Šabaric	»Pinklec«, Sveta Nedelja	802
	Jasna Smokvina	Nije članica PD-a, Rijeka	803
	Veljko Jadras	Nije član PD-a, Rijeka	804
	Mirjana Mohorko	»Zabukovica«, Griže, SLO	805
	Nevena Milčić	»Željezničar«, Zagreb	806
	Jasna Blažičko Milčić	»Željezničar«, Zagreb	807
	Radovan Milčić	»Željezničar«, Zagreb	808
	Katica Milčić	»Željezničar«, Zagreb	809
	Neven Milčić	»Željezničar«, Zagreb	810
	Ksenija Bakrač	»Kapela«, Zagreb	811
	Tanja Malovoz	»Strilež«, Crikvenica	812
	Mario Crnčević	»Kondor«, Dubrovnik	813
	Tatjana Dobrosavljević-Miljavac	»Dubovac«, Karlovac	814
	Borislav Kranjčević	»Vinica«, Duga Resa	815
	Juraj Vuglač	»PK Ivanec«, Ivanec	816
	Dragica Perić	»Učka«, Rijeka	817
	Matija Perić	»Učka«, Rijeka	818
	Marijan Buljanović	»Željezničar«, Zagreb	819
	Davor Belošević	»Željezničar«, Zagreb	820
	Štefanija Dimač	»Zagorske staze«, Zabok	821
	Natali Bilandžija	»Kamenjak«, Rijeka	822
	Borna Bilandžija	»Kamenjak«, Rijeka	823
	Marija Bilandžija	»Kamenjak«, Rijeka	824
	Robert Bilandžija	»Kamenjak«, Rijeka	825
	Daniel Mička	»Pliva«, Zagreb	826

Srebrna značka HPO (50 KT)

Jelena Lukšić	PK »Scout«, Samobor	518
Andjela Mastelić	»Svilaja«, Sinj	519
Anna Mastelić	»Svilaja«, Sinj	520
Nada Banović	»HZZO«, Požega	521
Marijan Banović	»HZZO«, Požega	522
Zoran Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	523
Davor Šmiljar	»Zagreb-Matica«, Zagreb	524
Zdenko Kovač	»Belišće«, Belišće	525
Diana Matešić	»Obzova«, Krk	526
Ivica Šporčić	»Duga«, Rijeka	527
Mirjana Marjanović Mijić	»Kapela«, Zagreb	528

Kimet i u daljini Sveti Jure, dvije od 152 kontrolne točke Hrvatske planinarske obilaznice

Ante Mijić	»Kapela«, Zagreb	529	Antonija Genc	»Bilo«, Koprivnica	556
Željko Jurinjak	»Novi Zagreb«, Zagreb	530	Darinka Pobi	»Bilo«, Koprivnica	557
Stjepan Stipetić	»Klek«, Ogulin	531	Ilija Ivić	»Belišće«, Belišće	558
Neven Komes	»Bilo«, Koprivnica	532	Damir Ivanišević	»Mosor«, Split	559
Drago Matijević	»Belišće«, Belišće	533	Ivica Damjanov	»Mosor«, Split	560
Marijan Ćubela	»Dirov brijege«, Vinkovci	534	Sonja Bulić	PK »Split«, Split	561
Gordana Anna Hübl	»Zagreb-Matica«, Zagreb	535	Jasna Blažičko Milčić	»Željezničar«, Zagreb	562
Krešo Sojč	»Zanatlija«, Zagreb	536	Radovan Milčić	»Željezničar«, Zagreb	563
Sanja Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	537	Katica Milčić	»Željezničar«, Zagreb	564
Marijana Sabo	»Belišće«, Belišće	538	Neven Milčić	»Željezničar«, Zagreb	565
Matija Bosak	»Susedgrad«, Zagreb	539	Ksenija Bakrač	»Kapela«, Zagreb	566
Mirjana Ladišić	»Zagorske staze«, Zabok	540	Željko Takšić	»Dirov brijege«, Vinkovci	567
Božidar Ladišić	»Zagorske staze«, Zabok	541	Tatjana Dobrosavljević-Miljavac	»Dubovac«, Karlovac	568
Sevda Jovanović	»MIV«, Varaždin	542	Borislav Kranjčević	»Vinica«, Duga Resa	569
Josip Bilić	»Susedgrad«, Zagreb	543	Helena Novak Penga	»Paklenica«, Zadar	570
Biserka Cigula	»Prijatelji planina«, Zagreb	544	Vedran Penga	»Paklenica«, Zadar	571
Željko Vuković	»Zagreb-Matica«, Zagreb	545	Dubravka Vlahek Jakšić	Nije članica PD-a, Zagreb	572
Roman Benić	»Vihor«, Zagreb	546	Ranko Jakšić	POK »Sljeme«, Zagreb	573
Feđa Aaron Bučić	»Mosor«, Split	547	Dragica Perić	»Učka«, Rijeka	574
Eva Bošnjak	»Bundek«, Mursko Središće	548	Matija Perić	»Učka«, Rijeka	575
Janez Bošnjak	»Bundek«, Mursko Središće	549	Bernardo Buljanović 2x	»Željezničar«, Zagreb	576
Ljiljana Šabić	»Japetić«, Samobor	550	Davor Belošević	»Željezničar«, Zagreb	577
Ankica Vuk	»Karlovачka zvijezda«, Karlovac	551	Štefanija Dimač	»Zagorske staze«, Zabok	578
Josip Vuk	»Karlovачka zvijezda«, Karlovac	552	Mia Šamec	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	579
Stjepan Slunjski	»Zagreb-Matica«, Zagreb	553	Ivan Baloban	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	580
Ana Tikulin	»Zagreb-Matica«, Zagreb	554	Nada Frančić	»Bilogora«, Bjelovar	581
Nazim Dervišević	»Zagreb-Matica«, Zagreb	555			

Zlatna značka HPO (75 KT)

Tatjana Jurić	»Bilo«, Koprivnica	347	Biserka Cigula	»Prijatelji planina«, Zagreb	370
Boris Gazić	»Kamenjak«, Rijeka	348	Đuro Gustović	»Bilogorac«, Bjelovar	371
Božidar Dragičić - Bodo	»Zagreb-Matica«, Zagreb	349	Mirjana Ladišić	»Zagorske staze«, Zabok	372
Zdenko Kovač	»Belišće«, Belišće	350	Božidar Ladišić	»Zagorske staze«, Zabok	373
Ivica Sporić	»Duga«, Rijeka	351	Željko Jurinjak	»Novi Zagreb«, Zagreb	374
Mirjana Marjanović Mijić	»Kapela«, Zagreb	352	Mirjana Malenica	»Dirov brijege«, Vinkovci	375
Ante Mijić	»Kapela«, Zagreb	353	Ana Tikulin	»Zagreb-Matica«, Zagreb	376
Snežana Dutković	»Bistra«, Bistra	354	Nazim Dervišević	»Zagreb-Matica«, Zagreb	377
Darko Dutković	»Bistra«, Bistra	355	Renata Pučar	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	378
Paula Horvatić	»Zaprešić«, Zaprešić	356	Damir Pučar	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	379
Biserka Sclauich	»Opatija«, Opatija	357	Antonija Genc	»Bilo«, Koprivnica	380
Ida Stamenković	»Platak«, Rijeka	358	Drago Matijević	»Belišće«, Belišće	381
Neven Komes	»Bilo«, Koprivnica	359	Ilja Ivić	»Belišće«, Belišće	382
Emina Rajković	»Belišće«, Belišće	360	Željko Blašković	ŠPK »Ogulin«, Ogulin	383
Zoran Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	361	Antun Mlinarević	»Ptuj«, Ptuj, SLO	384
Nenad Grebljčki	»Japetić«, Samobor	362	Petar Kasum	»Susedgrad«, Zagreb	385
Štefica Grebljčki	»Japetić«, Samobor	363	Ivica Damjanov	»Mosor«, Split	386
Filip Grebljčki	»Japetić«, Samobor	364	Jasna Blažičko Milčić	»Željezničar«, Zagreb	387
Martina Grebljčki	»Japetić«, Samobor	365	Radovan Milčić	»Željezničar«, Zagreb	388
Sanja Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	366	Katica Milčić	»Željezničar«, Zagreb	389
Marijana Sabo	»Belišće«, Belišće	367	Neven Milčić	»Željezničar«, Zagreb	390
Diana Matešić	»Obzova«, Krk	368	Zoran Koščec	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	391
Boris Buljan	»Svilaja«, Sinj	369	Mirjana Glavina	»INA Bjelolasica«, Zagreb	392
			Zlatko Glavina	»INA Bjelolasica«, Zagreb	393

Vidik s Petrova vrha na zapadnom Papuku, kontrolna točka 1.5.

Kula na Bjelolasici, najviši vrh Gorskoga kotara

Srećko Matejčić	»INA Bjelolasica«, Zagreb	394	Nenad Greblički	»Japetić«, Samobor	300
Željka Machin	»INA Bjelolasica«, Zagreb	395	Štefica Greblički	»Japetić«, Samobor	301
Vesna Tunuković	»Dirov brijege«, Vinkovci	396	Filip Greblički	»Japetić«, Samobor	302
Ljiljana Šabić	»Japetić«, Samobor	397	Martina Greblički	»Japetić«, Samobor	303
Jelena Rosandić	»Zagreb-Matica«, Zagreb	398	Sanja Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	304
Mladen Živčić	»Zagreb-Matica«, Zagreb	399	Marijana Sabo	»Belišće«, Belišće	305
Dragica Perić	»Učka«, Rijeka	400	Diana Matešić	»Obzova«, Krk	306
Matija Perić	»Učka«, Rijeka	401	Vlatko Svetić	»Visočica«, Gospić	307
Bernardo Buljanović 2x	»Željezničar«, Zagreb	402	Milan Klobočar	»Željezničar«, Gospić	308
Andžela Radan	»Medveščak«, Zagreb	403	Biserka Cigula	»Prijatelji planina«, Zagreb	309
Željkica Robić	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	404	Duro Gustović	»Bilogora«, Bjelovar	310
Mario Robić	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	405	Ivan Rasonja	»Željezničar«, Zagreb	311
Jasminka Kasumović	»Kapela«, Zagreb	406	Mirjana Ladišić	»Zagorske staze«, Zabok	312
Igor Plantaš	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	407	Božidar Ladišić	»Zagorske staze«, Zabok	313
			Željko Jurinjak	»Novi Zagreb«, Zagreb	314
			Mirjana Malenica	»Dirov brijege«, Vinkovci	315
Boris Gazić	»Kamenjak«, Rijeka	287	Ana Tikulin	»Zagreb-Matica«, Zagreb	316
Božidar Dragišić - Bodo	»Zagreb-Matica«, Zagreb	288	Nazim Dervišević	»Zagreb-Matica«, Zagreb	317
Dijana Tudorić	»Kamenar«, Šibenik	289	Renata Pučar	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	318
Zdenko Kovač	»Belišće«, Belišće	290	Damir Pučar	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	319
Nada Bošnjak	»Belišće«, Belišće	291	Antonija Genc	»Bilo«, Koprivnica	320
Ivica Sporčić	»Duga«, Rijeka	292	Drago Matijević	»Belišće«, Belišće	321
Mirjana Marjanović Mijić	»Kapela«, Zagreb	293	Ilija Ivić	»Belišće«, Belišće	322
Ante Mijić	»Kapela«, Zagreb	294	Hrvoje Lovrić	»Bilo«, Koprivnica	323
Biserka Sclauinch	»Opatija«, Opatija	295	Antun Mlinarević	»Ptuj«, Ptuj, SLO	324
Ida Stamenković	»Platak«, Rijeka	296	Petar Kasun	»Susedgrad«, Zagreb	325
Tatjana Jurić	»Bilo«, Koprivnica	297	Jasna Blažičko Milčić	»Željezničar«, Zagreb	326
Emina Rajković	»Belišće«, Belišće	298	Radovan Milčić	»Željezničar«, Zagreb	327
Zoran Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	299	Katica Milčić	»Željezničar«, Zagreb	328

Posebno priznanje HPO (100 KT)

Boris Gazić	»Kamenjak«, Rijeka	287	Ana Tikulin	»Zagreb-Matica«, Zagreb	316
Božidar Dragišić - Bodo	»Zagreb-Matica«, Zagreb	288	Nazim Dervišević	»Zagreb-Matica«, Zagreb	317
Dijana Tudorić	»Kamenar«, Šibenik	289	Renata Pučar	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	318
Zdenko Kovač	»Belišće«, Belišće	290	Damir Pučar	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	319
Nada Bošnjak	»Belišće«, Belišće	291	Antonija Genc	»Bilo«, Koprivnica	320
Ivica Sporčić	»Duga«, Rijeka	292	Drago Matijević	»Belišće«, Belišće	321
Mirjana Marjanović Mijić	»Kapela«, Zagreb	293	Ilija Ivić	»Belišće«, Belišće	322
Ante Mijić	»Kapela«, Zagreb	294	Hrvoje Lovrić	»Bilo«, Koprivnica	323
Biserka Sclauinch	»Opatija«, Opatija	295	Antun Mlinarević	»Ptuj«, Ptuj, SLO	324
Ida Stamenković	»Platak«, Rijeka	296	Petar Kasun	»Susedgrad«, Zagreb	325
Tatjana Jurić	»Bilo«, Koprivnica	297	Jasna Blažičko Milčić	»Željezničar«, Zagreb	326
Emina Rajković	»Belišće«, Belišće	298	Radovan Milčić	»Željezničar«, Zagreb	327
Zoran Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	299	Katica Milčić	»Željezničar«, Zagreb	328

Konzervirani arheološki ostaci na vrhu Malom Petrovcu na Petrovoj gori

Neven Milčić	»Željezničar«, Zagreb	329	Đurđica Kocijan Sever	»Dugi vrh«, Varaždin	191
Zoran Koščec	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	330	Biserka Cigula	»Prijatelji planina«, Zagreb	192
Mirjana Glavina	»INA Bjelolasica«, Zagreb	331	Željka Grbac	»Zagreb-Matica«, Zagreb	193
Zlatko Glavina	»INA Bjelolasica«, Zagreb	332	Željko Jurinjak	»Novi Zagreb«, Zagreb	194
Ognjen Radić	»Sveti Ilij«, Baška Voda	333	Mara Pogačar	»Dubovac«, Karlovac	195
Dunja Borovečki	»Zagreb-Matica«, Zagreb	334	Ivica Šporčić	»Duga«, Rijeka	196
Dragica Perić	»Učka«, Rijeka	335	Ana Tikulin	»Zagreb-Matica«, Zagreb	197
Matija Perić	»Učka«, Rijeka	336	Nazim Dervišević	»Zagreb-Matica«, Zagreb	198
Bernardo Buljanović 2x	»Željezničar«, Zagreb	337	Marko Žganec	Nije član PD-a, Zagreb	199
Andela Radan	»Medveščak«, Zagreb	338	Antonija Genc	»Bilo«, Koprivnica	200
Željkica Robić	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	339	Vladimir Sonički	»Petrov vrh«, Daruvar	201
Mario Robić	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	340	Marijana Sabo	»Belišće«, Belišće	202
Jasminka Kasumović	»Kapela«, Zagreb	341	Branko Divjanović	»Kapela«, Zagreb	203
Dubravka Viduka	»Croatia Airlines«, Zagreb	342	Petar Kasun	»Susedgrad«, Zagreb	204
Roland Vučinić	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	343	Iva Havasz	»Strilež«, Crikvenica	205
			Ferenc Havasz	»Strilež«, Crikvenica	206
			Jasna Blažičko Milčić	»Željezničar«, Zagreb	207
Biserka Ulipi	»Željezničar«, Zagreb	182	Radovan Milčić	»Željezničar«, Zagreb	208
Branko Razum	»Japetić«, Samobor	183	Katica Milčić	»Željezničar«, Zagreb	209
Mirjana Marjanović Mijić	»Kapela«, Zagreb	184	Neven Milčić	»Željezničar«, Zagreb	210
Ante Mijić	»Kapela«, Zagreb	185	Karolina Šeper	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	211
Marija Rikel	»Opatija«, Opatija	186	Jadranko Šeper	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	212
Nada Bošnjak	»Belišće«, Belišće	187	Ljiljana Jagić	»Kamenjak«, Rijeka	213
Zdenko Kovač	»Belišće«, Belišće	188	Tugomira Vac	»INA Bjelolasica«, Zagreb	214
Zoran Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	189	Vladimir Vac	»INA Bjelolasica«, Zagreb	215
Stjepan Horvat	»Dugi vrh«, Varaždin	190	Damir Šantek	»Zagreb-Matica«, Zagreb	216

Visoko priznanje HPO (125 KT)

Biserka Ulipi	»Željezničar«, Zagreb	182	Radovan Milčić	»Željezničar«, Zagreb	208
Branko Razum	»Japetić«, Samobor	183	Katica Milčić	»Željezničar«, Zagreb	209
Mirjana Marjanović Mijić	»Kapela«, Zagreb	184	Neven Milčić	»Željezničar«, Zagreb	210
Ante Mijić	»Kapela«, Zagreb	185	Karolina Šeper	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	211
Marija Rikel	»Opatija«, Opatija	186	Jadranko Šeper	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	212
Nada Bošnjak	»Belišće«, Belišće	187	Ljiljana Jagić	»Kamenjak«, Rijeka	213
Zdenko Kovač	»Belišće«, Belišće	188	Tugomira Vac	»INA Bjelolasica«, Zagreb	214
Zoran Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	189	Vladimir Vac	»INA Bjelolasica«, Zagreb	215
Stjepan Horvat	»Dugi vrh«, Varaždin	190	Damir Šantek	»Zagreb-Matica«, Zagreb	216

Vjekoslav Komadina	»Zagreb-Matica«, Zagreb	217
Emina Rajković	»Belišće«, Belišće	218
Željko Vinković	»Bilogora«, Bjelovar	219
Diana Matešić	»Obzovač«, Krk	220
Dragica Perić	»Učka«, Rijeka	221
Matija Perić	»Učka«, Rijeka	222
Josip Lazar	PK »Ivanec«, Ivanec	223
Alenka Vejić	»Svilaja«, Sinj	224
Dijana Dubrović	»Zagreb-Matica«, Zagreb	225

Najviše priznanje HPO (150 KT)

Viktor Tišler	PK HLZ-a, Zagreb	80
Mirjana Marjanović Mijić	»Kapela«, Zagreb	81
Ante Mijić	»Kapela«, Zagreb	82
Mirjana Pukšec	»Dubovac«, Karlovac	83
Milivoj Filipović	»Opatija«, Opatija	84
Neven Kursar	»Kamenar«, Šibenik	85
Zdenko Godec	»Ericsson N. Tesla«, Zagreb	86
Zoran Miloloža	»Zagreb-Matica«, Zagreb	87
Damir Horvat	»Zagreb-Matica«, Zagreb	88
Zoran Mastelić	»Svilaja«, Sinj	89
Darko Dömötörffy	»Japetić«, Samobor	90
Nada Bošnjak	»Belišće«, Belišće	91
Manda Ašić	»Zagreb-Matica«, Zagreb	92
Nikola Nišević	PK »Ivanec«, Ivanec	93
Vera Knežević	»Zagreb-Matica«, Zagreb	94
Željka Lepan	»Ericsson N. Tesla«, Zagreb	95
Miljenko Haberle	»Ericsson N. Tesla«, Zagreb	96
Alisa Čalić	»Kamenjak«, Rijeka	97
Katica Milčić	»Željezničar«, Zagreb	98
Neven Milčić	»Željezničar«, Zagreb	99
Zlatko Štulec	»Jastrebarsko«, Jastrebarsko	100
Tugomira Vac	»INA Belolasica«, Zagreb	101
Vladimir Vac	»INA Bjelolasica«, Zagreb	102
Tomislav Muhić	»Zanatlija«, Zagreb	103
Željko Maršić	»Dubovac«, Karlovac	104
Renata Maršić	»Dubovac«, Karlovac	105

ALAN ČAPLAR

Vrh Badanj na Dinari

Promjene podataka (u zagradi su redni brojevi brončanih značaka):

- Nikolina Lacković (441) udajom je promijenila prezime u Vučinić.
- Na zahtjev Željka (453) i Monike (506) Tomašević njihova su priznanja iz PD-a »Psunj« Pakrac prenesena na HPD »Lipa«, Lipik. Vidi: S 330.
- Božidar Dragišić - Bodo (362) zatražio je da sva njegova priznanja umjesto na PDS »Velebit« budu evidentirana na HPD »Zagreb-Matica«, Zagreb. Vidi: Z 349, P 288
- Na molbu Marije Rikel (473) i Biserke Sclaunich (516) sva su njihova priznanja iz PD-a »Orljak« prenesena su na PD »Opatija«. Vidi: V 186 i Z 357, P 295
- Gordana Maleković (571) promijenila je ime i prezime u Anna Hübl. Vidi: S 535
- Ljiljana Šabić (208) zatražila je da zbog promjene društva brončanu značku iz PK-a »Scout« prenese na HPD »Japetić« Samobor. Vidi: S 550, Z 397
- Mirjana Badovinac (361) iz PD-a »Dubovac« Karlovac udajom je promijenila prezime u Pukšec. Vidi: N 83
- Na zahtjev Željka Blaškovića (701) sva su njegova priznanja iz HPD-a »Klek« Ogulin prenesena na ŠPK »Ogulin« iz Ogulina. Vidi: Z 383

Nedjeljko Markežić (1950. - 2013.)

Tužna se vijest u četvrtak 3. siječnja streljovitom brzinom proširila Istrom. Iznenadna i mnogo prerana smrt planinara Nedjeljka Markežića rastužila je njegove najmilije, rodbinu, prijatelje i planinare koje je iznad svega cijenio, poštovao i volio.

Roden je na Mostu u Buzetu 17. lipnja 1950. Osnovnu školu završio je u Buzetu, a srednje obrazovanje strojarskog usmjerjenja stekao je u Rovinju i Labinu. Još za vrijeme školovanja zaposlio se u Istarskom vodovodu gdje je radio do zadnjeg dana, ukupno četrdeset godina. Tijekom radnog vijeka bio je aktivan kako u društveno-političkom radu, tako i u sportu, gdje je postizao zapažene rezultate. Spremnost da svoje znanje, sposobnost i vrijeme stavi na raspolaganje društvenoj zajednici rezultiralo je izborom Nedjeljka Markežića za člana Mjesne zajednice Buzet, člana Gradskog vijeća te na kraju i izborom za potpredsjednika Gradskog vijeća Grada Buzeta. Sportom se bavio od najranije mladosti, nastupajući s nogometnim i rukometnim ekipama u svim istarskim gradovima, a i šire. U jednom mandatu obavljao je i funkciju predsjednika Nogometnoga kluba Buzet. Nedjeljko je bio nježan i odan suprug te uzoran i pažljiv otac. Obožavao je svoje kćerke i pružao im ogromnu ljubav.

Planinarskom društvu »Planik« u Umagu pridružio se 2003. te je od samog početka bio aktivni član. Uredio je i obilježio sa svojom ekipom desetak planinarskih staza na buzetskom području. Dio Istarskog planinarskog puta koji prolazi Buzeštinom primjeren je uređen, obilježen i održavan upravo njegovom zaslugom, a posebno velik doprinos dao je i u uređenju planinarske kuće pod Žbevnicom. Nedjeljkovom zaslugom uređen

je okoliš i postavljene su nove klupe i stolovi ispred planinarske kuće. Također, Nedjeljko je bio angažiran i na vođenju brojnih izleta. Članovima »Planika« ostat će u pamćenju njegova vesela narav i spremnost da pruži pomoć svakom planinaru kojem je pomoć potrebna. Volio je život i borio se do zadnjeg daha. Želja da planinari još četrdeset godina mu se, nažalost, nije ostvarila.

Žužana Dušanić

Draško Toplak (1937. – 2012.)

Dana 29. kolovoza 2012. preminuo je istaknuti član HPD-a »Zagreb-Matica« Draško Toplak. Rođen je 2. travnja 1937. u Varaždinu u intelektualnoj porodici. Završio je Školu za primijenjenu umjetnost i Višu pedagošku školu te je tijekom radnog vijeka radio kao nastavnik likovnog odgoja i pedagog likovne kulture. Član je planinarske organizacije od 1977. kad se upisao u PD »Zagreb-Matica« i uključio u aktivnosti Sekcije društvenih izleta kao vodič. Završio je planinarsku školu, a naročito je dobro poznavao sjevernu Hrvatsku te njezine prirodne i kulturne osobnosti. Bavio se fotografijom i slikanjem, te je u društvenim prostorijama HPD-a »Zagreb-Matica« priredio nekoliko izložbi. U dva mandata bio je pročelnik Sekcije društvenih izleta te član Upravnog odbora HPD-a »Zagreb-Matica«.

Bio je vrlo obrazovan, ali samozatajan. Nije isticao sebe nego je svoje znanje nesebično i nenametljivo prenosi na druge. Svaki svoj planinarski izlet obogatio je na svoj način, posjetom nekoj znamenitosti toga kraja. Posebno će se pamtitи izleti srijedom, koje je on nazvao »šetnjom do zdravlja«. Posebno rado vodio je prijatelje planinare svojim oporovečkim krajem, gdje je živio sa svojom Blankom. Svaki puta išli smo nekom drugom stazom, kroz šume, cvjetne livade, uz rascvjetale voćke, a ne mali broj puta završili smo izlet u njihovoj kući. Iako je bio već prilično bolestan, nikada se nije ni na što žalio, pa je njegova smrt mnoge iznenadila. Zahvalni prijatelji iz HPD-a »Zagreb-Matica« pamtit će trajno i čuvati uspomenu na svojega člana Draška Toplaka.

Štefanija Bakić

Novo sklonište na Mrkvištu

Kraj 2012. članovi HPD-a »Zavižan« iz Senja obilježili su u subotu 15. prosinca održavanjem redovne godišnje skupštine i druženjem u planinarskoj kući »Sijaset«. Ispred četrdesetak prisutnih članova predsjednica Društva Neda Turina osvrnula se na njegov rad u protekljoj godini. Nabrajajući uspješnije akcije istaknula je opremanje potkovlja kuće u Sijetskoj dragi s 26 postelja, na kojima su madraci, plahte, jastuci i pokrivači (sve pokloni donatora), popločenje jedne sobe u planinarskoj kući na Mrkvištu, uređenje staza i izvora u Senjskoj dragi, obnovu markacija na dijelu Senjske obilaznice i izgradnju skloništa na Mrkvištu.

Novo sklonište na Mrkvištu drveni je objekt dimenzija 3x3 metra, s metalnim krovom na jednu vodu, podignuto na betonskoj podlozi. Unutrašnjost je uređena tako da su na pod postavljene pločice, bočne strane i strop izolirani su staklenom vunom i obloženi drvenim oblogama, postavljene su četiri postelje s madracima i peć na drva. U izgradnji skloništa sudjelovalo je četrnaest članova »Zavižana«, među kojima

i jedan četrnaestogodišnjak, koji je radio tri dana. U uređenje je utrošeno ukupno 340 radnih sati, a većinu materijala HPD-u »Zavižan« donirali su stalni pratitelji senjskih planinara. Radove je vodio potpredsjednik Društva Vlade Žunić. Objekt će služiti planinarima koji žele u manjim skupinama posjetiti taj dio Velebita jer omogućuje boravak u vrijeme kada u kući na Mrkvištu nema dežurstva.

Plan izleta za 2012. godinu nije potpuno ostvaren jer je zbog malog broja prijavljenih ili lošeg vremena dio izleta bio otkazan. Od uspjelih izleta izdvajamo uspon na Klek (12 članova), izlete na otoke Pašman i Ugljan (48), Mljet, na Dane Hrvatskih planinara (35), Poštak i Kudin most (19), Snježnicu i Orjen (54) te Sadikovac i Kizu (9). Dva mlada člana pohađala su u lipnju Malu planinarsku školu na Alanu koju je organizirao HPS. Aktivnost Društva predstavljena je u studenom na kulturno-zabavnoj manifestaciji EXPO Senj 2012.

U 2013. posebna će pozornost biti posvećena obilježavanju stote obljetnice organiziranog planinarskstva u Senju.

Mirko Belavić

HRVATSKA PRIRODNA BAŠTINA

Dr. sc. Ante Pelivan

III. IZDANJE

format **16,5 x 24 cm**
više od **800** fotografija i karata
520 stranica u boji, tvrdi uvez

Knjiga iz tiska izlazi uskoro, a točno vrijeme bit će objavljeno.

Ovo je III. izdanie, potpuno prerađeno i jako prošireno. Knjiga je plod višegodišnjeg autorova rada na području hrvatske prirodne baštine. Ova knjiga je nastajala uglavnom na terenu. Fotografije su autorove, snimljene u zadnje vrijeme digitalnom tehnikom. Sve je u ovoj knjizi plod neposrednog promatranja prirodnih zanimljivosti i ljepota u Hrvatskoj.

I. izdanje izašlo je pod naslovom

Vodič kroz prirodne ljepote u Hrvatskoj
Naklada 5.000 primjeraka, tiskano 2003.

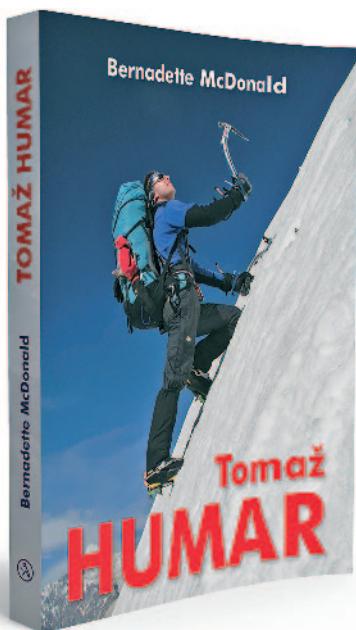
II. izdanje pod istim naslovom, prošireno
Naklada 3.000 primjeraka, tiskano 2008.

Adresa:

Duga cesta III. odvojak 12, 10412 Donja Lomnica
Tel.: 01 / 621 88 72
e-mail: ekoloski.glasnik@zg.t-com.hr
ekoloski.glasnik@gmail.com

NOVA IZDANJA

Bernadette McDonald: Tomaž Humar

Početkom ove godine objavljeno je još jedno vrijedno alpinističko izdanje, knjiga »Tomaž Humar« koju je napisala višestruko nagradjivana kanadska autorica Bernadette McDonald. Riječ je o najobjektivnijem prikazu karijere i života ovog slavnog i kontroverznog alpinista čiji su usponi, ali i njegov osebujni karakter, uvijek izazivali veliku pozornost javnosti.

Tomaž Humar je krajem 1990-ih i u prvoj polovici 2000-ih bio jedan od najboljih svjetskih alpinista. Slavu je stekao nevjerojatno rizičnim solo usponima u najopasnijim stijenama najvišeg gorja svijeta – Himalaje. U kolovozu 2005. Humar se našao zarobljen na uskoj polici, 6300 metara visoko, u Rupalskoj stijeni Nanga Parbata, tzv. »planine ubojice«. Pokušao je ispenjati novi smjer ravno po sredini najviše planinske stijene na svijetu – i to sam. Nakon šest dana ostao je bez hrane i goriva, a njegov maleni bivak stalno su zatravale neumorne lavine. Tri helikoptera čekala su na kratko razdoblje dobrog vremena kako bi krenuli u akciju, a svijet je putem interneta promatrao i pitao se hoće li uživo svjedočiti najrizičnijem spašavanju u povijesti alpinizma ili tragičnoj smrti u planini.

Ovo spektakularno spašavanje okosnica je knjige o Tomažu Humaru, a oko njega autorica gradi priču o Tomaževu životnom i alpinističkom putu – od ranog djetinjstva, preko prvih penjačkih koraka u Alpama,

zatim tragičnog iskustva u JNA na Kosovu, do njegovih impresivnih uspona i zvjezdanih statusa na alpinističkoj sceni i u rodnoj Sloveniji.

Predgovor knjizi napisao je slavni alpinist Reinhold Messner, a Stipe Božić, Tomažev dugogodišnji priatelj, snimatelj i pratitelj na brojnim ekspedicijama, napisao je pismo kojim ova uzbudljiva knjiga završava.

Tomaž Humar poginuo je u studenom 2009. na padinama Langtang Lirunga pokušavajući ostvariti još jedan od svojih ludo hrabrih i rizičnih solo uspona.

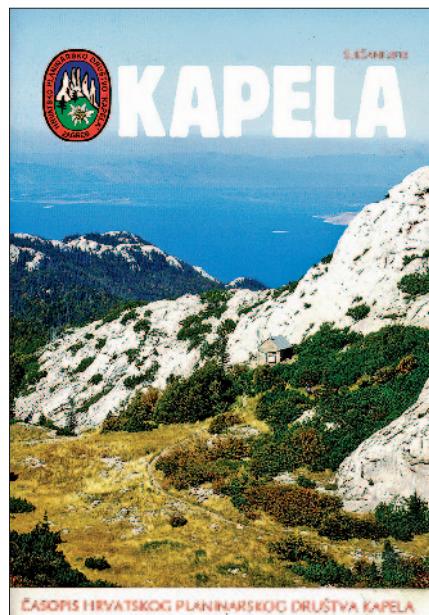
Knjiga »Tomaž HUMAR« tiskana je na 260 stranica formata 14 x 21 cm, u mekom uvezu, a sadrži i crnobijele i kolor fotografije. Izdavač knjige je Libricon d.o.o., a urednik Željko Žarak. Knjiga se može naručiti u Uredu HPS-a u Zagrebu po cijeni od 120 kuna.

Željko Žarak

Časopis »Kapela«, 2012

Planinarskim društvima »Japetić« iz Samobora i Bilu iz Koprivnice, koja su započeli s izdavanjima godišnjaka, ovih se dana pridružilo i HPD »Kapela« iz Zagreba svojim godišnjakom za 2012. godinu (na naslovniku stoji siječanj 2013.). Riječ je o dopadljivom izdanju standardnog formata 24x17 cm na pedesetak stranica. Sadrži, slično kao i gore spomenuta glasila, putopisno štivo i štivo o društvenom radu, sve bogato ilustrirano. Naklada je 400 primjeraka, dijeli se besplatno, a urednik je Hrvoje Zrnčić. Info: hrvoje@hinus.hr.

prof. dr. Željko Poljak

Prigodnim pješačenjem obilježen Dan PD-a »Pazinka«

Planinarsko društvo u Pazinu osnovali su 18. prosinca 1981. pod okriljem tadašnje kemijsko-tekstilne tvornice Pazinka članovi koji su do tada djelovali u PD-u »Kamenjak« iz Rijeke. Kraj godine zato je prilika da se proslavi obljetnica osnutka. Dan PD-a »Pazinka« obilježen je 23. prosinca 2012. prigodnim pješačenjem u kojemu je sudjelovalo četrdesetak planinara iz društva domaćina te članovi PD-a »Planik« iz Umaga, PD-a »Opatija«, Planinarske sekcije Slovenskoga kulturnog društva »Bazovica« iz Rijeke te pulskog PD-a »Glas Istre«.

Prigodni izlet započeo je kod spomen-domu u Pazinu, a vodio je pokraj poznatoga prirodnog fenomena Pazinske Jame do Gortanova brijega, odakle se širi predivan vidik na pazinsku kotlinu. Tamo se društvo razdvojilo: dio je krenuo pod vodstvom Alberta Jedrejčića dužim putom preko crkvice sv. Marije na Škrilinah, a Janko Madruša poveo je drugi dio kraćim putom preko Dibovljaka. Planinari su putem imali priliku uživati u vidicima na širu pazinsku okolicu, beramsku akropolu i zasnineženu Ćićariju, Kršiklu, umjetno jezero Butonigu i druga netaknuta istarska mjesta. Nakon stanke na vidikovcu Šanpjerovcu, odakle se vidi

Lindar, slijedilo je lagano gacanje blatnim putom do sela Dušana, gdje je priređen prigodan ručak i redovna godišnja skupština. Prohlađan, ali lijep zimski dan bio je ugodan za pješačenje.

Na redovnoj skupštini Društva predsjednik Vladimir Fornažar podsjetio je na važnije događaje koji su obilježili rad društva od izborne skupštine održane 28. rujna 2011. Uz velik skup planinara u studenom 2011.

Pješačenje po Pazinštini

PD "PAZINKA"

na Brestu pod Učkom, Fornažar je istaknuo i organizirane izlete na Cres, Kožljak, Tinjan i Ćićariju te obilježavanje Međunarodnog dana pješačenja u svibnju. Vrijedi istaknuti i da je »Pazinka« nedavno dobila internetsku stranicu www.planinarsko-drustvo-pazinka.hr te ponovno postala članom Istarskoga planinarskog saveza (IPS) i Zajednice sportskih udruga Grada Pazina.

Skup je pozdravio i Vladimir Rojnić, predsjednik Istarskoga planinarskog saveza, istaknuvši kako na istarskom poluotoku postoji 1113 registriranih planinara.

Društvo je dobilo i finansijsku potporu Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva Istarske županije za projekt »Od Plesa mrtvaca do skrivenе utvrde Zelengrada«. Tim se projektom nastoji valorizirati bogatstvo kulturne baštine okoline Pazina, i to tako da se urede pješačke i planinarske staze koje bi činile cjelinu i uključivale uže gradsko središte Pazina i njegovu najблиžu okolicu s istaknutim povijesno-priravnim lokalitetima (pazinski Kaštel iz 9. st., značajni krajobraz Pazinska jama, stari industrijski kompleks Gortanov briješ, Crkva sv. Marije na Škrilinah, u kojoj se nalazi jedan od najvrednijih i najpoznatijih ciklusa freskoslikarstva majstora Vincenta iz Kastva, poznat kao »Ples mrtvaca«, srednjovjekovno naselje Grdoselo, bogato glagoljskim fragmentima, utvrda Zelengrad, velebni slapovi Zarečkoga krova i grad Pazin). Društvo planira i dalje informirati građane o ljepotama krajolika Pazinštine te poticati na pješačenje i planinarenje kao zdrav način života, a obiteljskim planinarenjem kao jednim od njegovih oblika, poticati međugeneracijsko razumijevanje i komunikaciju obitelji u prirodi te razvoj drugih pogodnih sportsko-rekreacijskih aktivnosti u pazinskom kraju.

PD »Pazinka«, Pazin

Noćni pohod na Oštrcu

U subotu 15. prosinca 2012. održan je 15. tradicionalni noćni pohod na Oštrcu. Sve je počelo 1998., a osnovni motiv bio je da se članovi HPD-a »Željezničar« okupe tijedan dana prije Božića na zajedničkom druženju na kojem će se prisjetiti izleta i akcija u protekloj godini te skovati planove za sljedeću (planinarsku) godinu. Zamisao o noćnom pohodu doživjela je tijekom godina neke promjene, najviše zbog toga što se članovima »Željezničara« na pohodu pridruživalo sve više gostiju, među njima i brojni članovi drugih planinarskih društava.

Na posljednjem Noćnom pohodu sudjelovalo je čak više od stotinu planinara, od kojih je 81 evidentiran prigodnim kartonom pohoda. Najviše je sudionika bilo iz »Željezničara«, a dobar je bio i odaziv članova HPD-a »Zagreb-Matica«, PD-a »Karlovac«, HPD-a »Japetić« iz Samobora i PD-a »Dubovac« iz Karlovca. Bilo bi ih i više, ali smo zainteresirane morali naposljetku odvraćati od dolaska zbog ograničenih smještajnih mogućnosti u domu na Oštrcu.

DAMIR BAJS

U ponoć na vrhu Oštrca

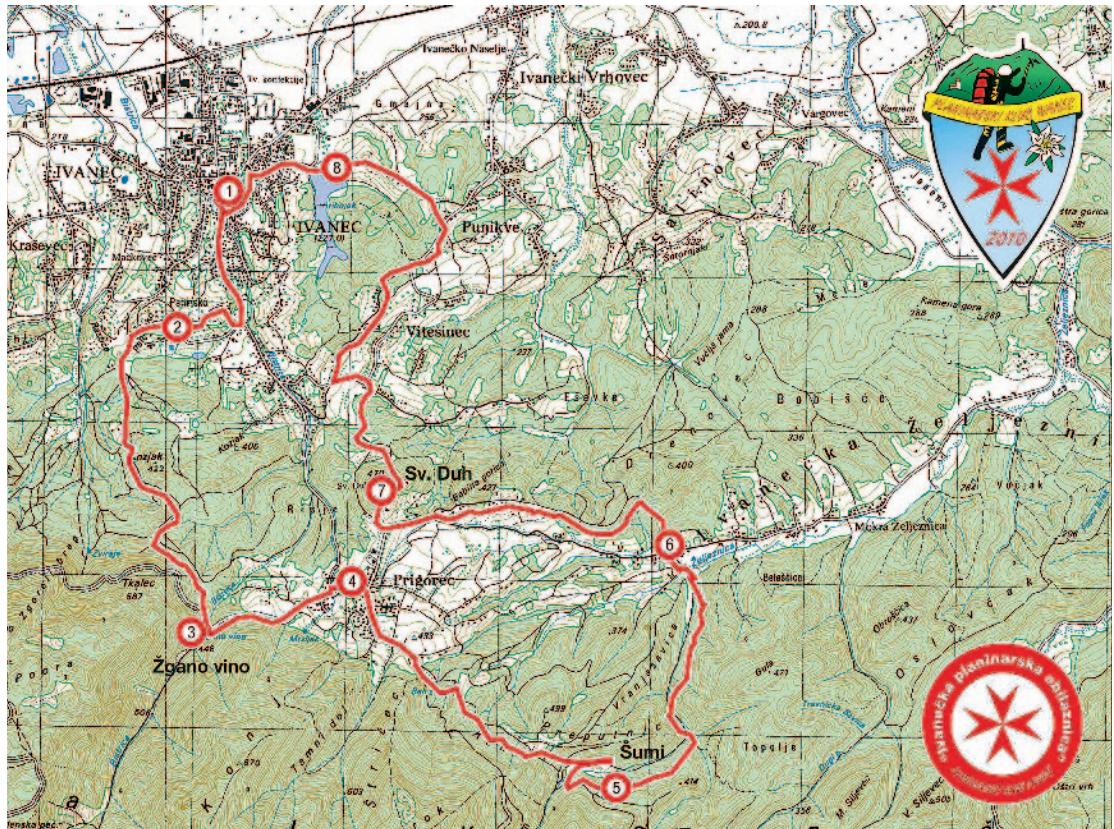
Ni bljuzga ni blato nisu pokvarili odlično raspoloženje na pohodu, koje je u planinarskom domu »Željezničar« završilo pjesmom i plesom uz odličan tamburaški sastav. Veselje je trajalo do ranih jutarnjih sati, kada se većina sudionika vratila svojim kućama, a ostali su pošli na zaslужen odmor i noćenje. Damir Bajs

Novosti iz Planinarskog saveza Varaždinske županije

U povodu Međunarodnog dana planina, PK »Ivanec« iz Ivance i Planinarski savez Varaždinske županije (PSVŽ) organizirali su 11. prosinca 2012. otvaranje Ivanečke planinarske obilaznice.

Svečani je dan osvanuo kao dan iz snova – sunčan i snježan. Druženje planinara započelo je u središtu Ivance kod mjesne crkve. Predstavnici Grada Ivance, gradonačelnik Milorad Batinić i voditeljica Ureda Grada Ivance Ljiljana RISEK, te predsjednik PK-a »Ivanec« Tomislav Friščić, proglašili su Ivanečku planinarsku obilaznicu otvorenom. Na otvaranju su bili nazočni predstavnici raznih gradskih udruga te planinarskih udruga šireg područja. PSVŽ predstavljala je predsjednica Jadranka Čoklica, a svoja planinarska društva planinari iz »Ravne Gore« Varaždin, »Bundeka« iz Murskog Središća, »Ludbrega« iz Ludbrega, »Dugog vrha« iz Varaždina, »Bila« iz Koprivnice te »MIV-a« iz Varaždina. Po vrlo lijepom, sunčanom, ali hladnom vremenu, s poprilično snijega, na Ivanščicu se uputilo više od stotinu planinara. Hodali su od mjesne crkve u središtu Ivance preko Jamina do Žganog vina, a od Žganog vina u mjesto Prigorec te preko Sv. Duha, Ključa i Jezera natrag u središte Ivance. Zbog velikog snijega trasa je bila skraćena, pa dio kontrolnih točaka nove obilaznice ovaj put nisu posjetili.

Vrijedi napomenuti da je PK »Ivanec« osnovan 9. srpnja 2010. Iako je riječ o vrlo mladom klubu, on se

Ivanečka obilaznica

svojim aktivnostima vrlo brzo uvrstio među vodeće udruge u Varaždinskoj županiji. Okupljanjem građana, djece i mladih ljubitelja planina, Klub uspješno razvija i njeguje planinarstvo, čuvajući prirodne ljepote svoga

kraja, ali i posjećujući najviše vrhove Slovenije, BiH, Crne Gore, Italije, Austrije i Švicarske. U Hrvatskoj nema većega vrha koji nisu osvojili. I nova Ivanečka planinarska obilaznica djelo je njihovih vrijednih ruku te im na tome treba čestitati i zaželjeti mnogo uspjeha u dalnjem radu.

Jadranka Čoklica

PD »Opatija« proslavio 62. rođendan

U povodu 62. obljetnice osnutka PD-a »Opatija« i Međunarodnog dana planina, 15. prosinca 2012. održana je u prepunoj velikoj dvorani Vile Antonio multimedija prezentacija o radu Društva u 2012. Njegova je osnivačka skupština održana 11. prosinca 1950., a danas ima 250 članova.

Nakon pozdravnih riječi predsjednika Damira Barića i kratke najave programa, Mišel Kinkela prikazao je fotografije s izleta u kojima su sudjelovali članovi »Opatije«. Osim tradicionalnih pohoda, kao što je zimski uspon na slovenski Snežnik u ožujku ili uspon na Visočicu na Velebitu u srpnju, članovi su posjetili Skitaču, Skrad, Bitoraj, Žbevnicu, vrhove pojedinih dalmatinskih otoka i mnoga druga lijepa mjesta. Organiziran je i velik broj izleta u inozemstvo: u dolinu Glin-

Ivanec s Ivanšćice

Svečanost PD-a »Opatija«

šćice u susjednoj Italiji, na vrh Watzmann u Njemačkoj, na Triglav, Škrlaticu, Razor i Mangart u slovenskim te Montaž u talijanskim Julijskim Alpama, na Golicu u Karavankama i Storžič u Kamniško-savinjskim Alpama, zimski uspon na Slivnicu i Slavnik u Sloveniji i dr. Posebno vrijedi izdvojiti zimske uspone na Triglav i Jalovec te uspon na Monte Antelao (3264 m) u Dolomitima.

Na poziv planinarske sekcije prijateljskoga Slovenskog doma Kulturno-prosvetnog društva »Bazovica« Društvo je sudjelovalo i u njihovu zanimljivom projektu »Planinarska trilogija«, organiziranom povodom Dana državnosti. Tri skupine hrvatskih i slovenskih plani-

nara istovremeno su se popele na najviši vrh Slovenije Triglav, najviši vrh Hrvatske Dinaru i na najviši vrh Kvarnera Vojak. Na vrhove su stigli otrprilike u isto vrijeme, nakon čega su među sobom uspostavili telefonsku liniju i na taj način povezali dvije države. U projektu je sudjelovalo ukupno 130 planinara iz 13 planinarskih društava Hrvatske i Slovenije. Najmlađi sudionici uspona na Triglav bili su upravo mladi članovi opatijskog društva (12 i 13 godina).

Na kraju svečanosti predsjednik Damir Barić podjelio je zahvalnice suradnicima PD-a »Opatija« koji su pomogli u ostvarenju pojedinih projekata. Prezentacija je završila prigodnim predlagdanskim druženjem uz domaće kolače koje su izradili sami članovi.

PD »Opatija«

Proglašeni najbolji u karlovačkom planinarstvu u 2012. godini

U organizaciji Planinarskog saveza Grada Karlovca (PSGK) održana je u Vili Anzić 21. prosinca 2012. »Noć karlovačkih planinara«. Tom su prilikom prvi put proglašeni najuspješniji planinari Karlovca (za 2012.). Odlukom UO-a PSGK-a dodijeljeno je sedam nagrada u različitim kategorijama te dvije posebne nagrade za nesobičnu pomoć radu PSGK-a. Najboljim planinarskim društvom proglašen je PD »Karlovac«, najuspješnjim planinarom Darko Protulipac (PD »Karlovac«), najuspješnjom planinarkom Gordana Škrtić (PD »Karlovac«), najuspješnjom speleologinjom Ksenija

Dodjela priznanja Planinarskog saveza grada Karlovca

Nagrađeni karlovački planinari

Priselac (PK »Horizont« i SD »Karlovac«), a najuspješnijim speleologom Nevenom Ris (PK »Horizont« i SD »Karlovac«). Dvije posebne nagrade za stručnu pomoć u radu PSKG-a uručene su mr. sci. dr. Maji Grba-Bujević i brigadiru Dubravku Halovaniću.

U prepunoj dvorani Vile Anžić, uz prisustvo predstavnika svih karlovačkih planinarskih društava, plakete i medalje nagrađenima uručio je nakon pročitanih obrazloženja predsjednik PSGK-a Mladen Kuka. Potom se zahvalio nazočnim na uspješnoj suradnji u protekloj godini i najavio još ambicioznejne planove za 2013.: ekspedicije u Južnu Ameriku i Tursku, otvaranje »Kuće slavnih u karlovačkom planinarstvu«, izdavanje monografije »Povijest karlovačkog planinarstva« te obilježavanje triju jubileja: 100. obljetnice smrti Mirka Seljana, 170. obljetnice uspona Dragojla Jarnević u stijeni Okića i 90. obljetnice organiziranog planinarstva u Karlovcu. U planu je i održavanje planinarskih škola, stručnih tečajeva i organiziranje predavanja s planinarskom tematikom za osmoškolce i srednjoškolce. U ime nagrađenih zahvalio se Saši Čurčija (PD »Karlovac«), a ugodno planinarsko druženje nastavljeno je uz tradicionalne ribice i vino do kasno u noć. Mladen Kuka

Otkrijte koliko uživanja i zdravlja pružaju pješačenje i planinarenje!

U okviru završnih manifestacija što ih Grad Rijeka organizira u mjesnim odborima, Planinarska skupina Slovenskoga kulturnog društva »Bazovica« otvorila je izložbu fotografija s planinarskim motivima sa svojih

brojnih izleta. Stanica planinarskih vodiča Rijeka pridružila se toj vrijednoj akciji i na otvorenju izložbe priredila predavanje pod nazivom »Otkrijte koliko uživanja i zdravlja pružaju pješačenje i planinarenje!«,

SPV RIJEKA

Početak predavanja pročelnika Potkomisije za vodiče društvenih izleta u Komisiji za vodiče HPS-a Zorana Bistričića

koje je održao vodič instruktor Zoran Bistričić. Govorilo se o pješačenju i planinarenju kao najzdravijem obliku održavanja tjelesne kondicije te o skrivenim ljepotama Gorskoga kotara, Učke i drugih planinskih kutaka. Da bi planinarenje približio baš svima koji se žele rekreirati na takav način, spomenuo je četiri etape Riječkih šetnica, od kojih su dosad dovršene i građanima dostupne dvije. Stanica planinarskih vodiča Rijeka osigurava vodstvo za izlete gradskim šetnicama. U predavanju je predstavljena i uloga planinarskih vodiča, njihova aktivnost u stanicama vodiča te spremnost da pruže sigurno vođenje zainteresiranim planinarama.

Zoran Bistričić

Velebitski i drugi puti

U Bujama je 23. studenoga 2012. otvorena izložba fotografija autora i postavljača izložbe Vladimira Vidovića. Bila je postavljena do 21. prosinca 2012. u Galeriji »Orsola«, pod nazivom »Velebitski i drugi puti«. Pobudila je veliko zanimanje, pretežito neplaninara, o čemu su izvještavali svi veći regionalni mediji – »Glas Istre«, talijanski list »La voce«, Televizija Koper – Tele Capodistria i medijski portal 1-Press.

Na izložbi je predstavljena retrospektiva fotografija snimljenih tijekom autorova dvadesetogodišnjega stalnog istraživanja Velebita. Posvetio ju je svom pokojnom ocu prof. Branimiru Vidoviću, koji ga je kao diplomirani geograf i profesor geologije usmjeravao i poticao na istraživanja Velebita. Evo nekoliko riječi samoga Vladimira Vidovića: »U Velebit sam ušao i po njemu počeo isprva oprezno lutati 1992. kao branitelj, gledajući u pozadini prve crte obrane na ličkom ratištu, vrhove Velikog Kozjaka, šumska prostranstva crnogorice Kosinjskog Bakovca i vrh Maloga Rajinca, da bih to vrlo brzo sve prohodao i usput fotografirao. (...) Da bih do Velebita došao prolazio sam i priobaljem, naročito velebitskim Podgorjem, pa dio fotografija predstavlja i morske motive iz usputnih primorskih naselja, gdje se i u površini tirkizno plavoga mora zrcale velebitski vrhunci.«

Kao što je prilikom otvaranja izložbe objavio pred okupljenim građanima, autor je 120 uramljenih fotografija donirao Osnovnoj školi »Marija i Lina« u Umagu, talijanskoj osnovnoj školi »Galileo Galilei« u Umagu te Područnoj školi »Babić« u povodu stogodišnjice njenog osnivanja. Učenici i profesori s iskrenim su veseljem primili dar te nakon izložbe prionuli razgledavanju postava doniranih slika u svojim školskim prostorima.

Sven Babić

Skupina studenata iz riječkog ogranka Erasmusa na Učki

Erasmusovci na Učki

U predlagdansku nedjelju 23. prosinca 2012. skupina studenata riječkog ogranka Erasmusa (europskog programa međunarodne razmjene studenata) popela se na Vojak, najviši vrh Učke, pod vodstvom planinarskih vodiča iz riječkog PD-a »Kamenjak«. Studenti iz Finske, Rumunjske i Grčke posjetili su s kolegama iz Rijeke poučnu stazu Plase u Parku prirode Učka i oduševili se zimskim ugođajem te vidikom iznad oblaka s kule na vrhu. Mnogima je to bilo prvo planinarenje u životu. Druženje je završilo odmorom u ugodnom ambijentu planinarskog doma na Poklonu.

Sveučilište u Rijeci sudjeluje u programu Erasmus od 2009. godine. Dosad je više od 150 studenata i tridesetak zaposlenika boravilo na inozemnim visokoškolskim institucijama u nekoj od zemalja članica EU-a. Na Sveučilištu u Rijeci trenutno je na raspolaganju 155 mjesta za strane Erasmus studente. Suradnja riječkih erasmusovaca i PD-a »Kamenjak« uspostavljena je na inicijativu Livia Defranze, voditelja Erasmusova ogranka na Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu. Na Učki je dogovoren nastavak i širenje suradnje i na druge riječke fakultete.

Boris Kurilić

Autor fotografija Vladimir Vidović na otvorenju izložbe »Velebitski i drugi puti« u Bujama

KALENDAR AKCIJA

- 9. 2. Bal planinara za Valentinovo**
Hotelsko naselje Resnik, Kaštel Štafilić
HPD Malačka - Donja Kaštela, Kaštel Stari
Petar Penga, 098/73-34-866
Katica Majković, 098/851-378
- 10. 2. Pohod stazama Gupčevih puntara**
Donja Stubica - Hrižakovec - Gupčeva lipa
PD Stubičan, Donja Stubica
Sanja Sviben, 098/17-83-119
Mirica Sinković, 049/287-322
- 16. 2. Planinarska reduta (ples pod maskama)**
Pl. dom Moslavačka Slatina
HPD Jelengrad, Kutina
Ladislav Jurinjak, 044/679-059, 098/456-226
- 16. 2. Planinarska metlarska zabava**
Moslavačka gora
HPD Garjevica, Čazma
Franjo Jagatić, 099/27-72-086
- 16. 2. 14. zimski uspon na Bjelolasicu**
Bjelolasica
HPD Bijele stijene, Mrkopalj
Rajko Mamula, 098/447-803
- 23. 2. Tragom prvog izleta varaždinskih planinara**
Varaždinsko-topličko gorje
PD Ravna gora, Varaždin
Nenad Kobal, 098/379-869
Zlatko Smerke, 091/58-27-673
- 2. 3. Svečana skupština prigodom 50. obljetnice Slavonskog planinarskog saveza**
Osijek
Slavonski planinarski savez
slavonski.planinari@gmail.com
Otmar Tosenberger, 091/18-14-119
- 2. - 3. 3. Koljevkom hrvatske državnosti**
Kozjak
HPD Ante Bedalov, Kaštel Kambelovac
Tomislav Tadin, 091/20-17-254
Nikola Jelinić, 091/12-21-639
- 9., 10., 16. i 17. 3. Seminar za usavršavanje nositelja stručnih naziva za vodiče HPS-a**
Okić i Medvednica
Komisija za vodiče HPS-a
vodici@plsavez.hr
Alan Čaplar, 091/51-41-740, caplar@hps.hr
- 10. 3. Pohod po IPP-u**
Oštari - Rabac
Istarski planinarski savez
Vladimir Rojnić, 098/366-101
- 10. 3. Obilazak romarskog puta Belec - M. Bistrica**
Belec - Batina - Zlatar Bistrica - Marija Bistrica
HPD Belegrad, Belec
Verica Havoić, 098/16-09-056
Stjepan Hanžek, 091/79-41-399
- 10. 3. Proletarna šetnja u Sijaset**
Senj - kula Nehaj - pl. kuća Sijaset
PD Zavižan, Senj
Neda Turina, 098/755-200
- 10. 3. 31. pohod »Žene u planinu«**
Hahlić
PD Kamenjak, Rijeka
pdkamenjak@gmail.com
Verdan Grubelić, 091/89-65-552
- 10. 3. Susret planinara povodom dana sv. Bernarda**
Marija Bistrica
PD Grohot, Marija Bistrica
Vesna Antolić, 098/16-66-484
Vesna Habazin, 099/30-01-484
- 16., 17., 23. i 24. 3. Tečaj za vodiče društvenih izleta**
Medvednica
Komisija za vodiče HPS-a
vodici@hps.hr
- 16., 17., 23. i 24. 3. Tečaj za vodiče društvenih izleta**
Mosor
Komisija za vodiče HPS-a
vodici@hps.hr
- 16. 3. 19. Našički križni put**
Okolica Našica
PD Krndija, Našice
Slavko Žagar, 031/613-613
Ivan Sporinski, 031/611-609
- 17. 3. Papučki jaglaci**
Papuk, Velika
HPD Sokolovac, Požega
Antun Lovrić, 099/29-14-900,
antun.lovric@gmail.com
Drago Mikel, 092/25-45-654,
mikel.drago@gmail.com
- 22. 3. Pozdrav proljeću - Noćni pohod na Skitaču**
Labin - Skitača
PD Skitaci, Labin
- 23. 3. Proljetni pohod na Oštru**
Oštara
PD Željezničar, Gospic
Andrija Benković, 053/574-305, 095/84-27-203
- 24. 3. Uspon na Neprobić**
Majkovo - Neprobić
HPD Dubrovnik, Dubrovnik
hpd-dubrovnik@hotmail.com, 099/80-92-264

IGLU ŠPORT

KARIBU

foto: Rožle Bregar

TECH 2

ALPINE PRO

Karibu hlače koristi i
Hrvatska gorska
služba spašavanja

SHADOW

POLARTEC®

Innovative fabrics
schoeller®
Switzerland

kdry
TECHNICAL
UNDERWEAR

www.karibu.si